

Nikkelituotannon ihmisoikeus- ja ympäristöongelmat Indonesiassa

CASE: Työelämän oikeudet IWIP-
teollisuuspuistossa Halmaherassa

1/26

Raportti on tuotettu osana Finnwatchin Ihmisarvoisen työn tutkimusohjelmaa. Raporttia ovat tukeneet myös Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus SASK, Palkansaajasäätiö sekä Finnwatchin joukkorahoittajat.

Finnwatch on yritystoiminnan globaaleja vaikutuksia tutkiva kansalaisjärjestö. Edistämme ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti vastuullista liiketoimintaa vaikuttamalla yrityksiin, talouden sääntelyyn ja yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Julkaisuajankohta: tammikuu 2026

Kansikuva: Nikkelin prosessointia IMIP-teollisuuspuistossa, Indonesian Morowalissa.

IMIP-teollisuuspuistoa on käsitelty raportin sivuilla 44–48. Kuva: Rezki alhidayat / Shutterstock

Sisältö

1. Johdanto.....	4
2. Indonesia on maailman merkittävin nikkelin tuottaja.....	5
2.1 Nikkelin prosessointi tuottaa ilmastopäästöjä ja runsaasti jätettä, ihmisoikeusriskit yleisiä.....	7
2.2 Nikkelintuotantoalueet Indonesiassa	12
2.2.1 Sulawesi	13
2.2.2 Molukit	15
3. Vastuullisuus Indonesian nikkeliä jalostavissa teollisuuspuistoissa – CASE: IWIP	19
3.1 Näin selvitys tehtiin	25
3.2 IWIP vastaa rekrytoinneista, koeaikakäytännöissä on epäselvyyksiä	26
3.3 Työntekijöiden peruspalkka vastaa minimipalkkaa, mutta heillä teetetään valtavia määriä ylitöitä.....	28
3.4. Nopeasti nousevat hinnat vaikeuttavat toimeentuloa.....	30
3.5 Työterveydessä- ja turvallisuudessa on ongelmia, sanitaatio paikoitellen puutteellista	31
3.6 Kaivos- ja jalostustoiminnan saasteet ja metsäkato aiheuttavat haittoja	33
3.7 Työntekijät asuvat ahtaasti.....	36
3.8 Ammatillisessa järjestäytymisessä on ongelmia ja liitot heikkoja	37
3.9 IWIPiä tukeva kaivostoiminta, PT Weda Bay Nickel	39
4. Yhteenveto	49
5. Suositukset	51

1. Johdanto

Nikkeli on metallinen alkuaine, jota käytetään erityisesti ruostumattoman teräksen tuotannossa. Nikkeli lisää ruostumattoman teräksen käyttömahdollisuuksia parantamalla muun muassa sen muovailtavuutta ja hitsattavuutta. Noin 80 prosenttia kaikesta ruostumattomasta teräksestä sisältää nikkeliä, ja ruostumattoman teräksen tuotanto käyttää jopa kaksi kolmasosaa globaalista nikkelituotannosta. Muita merkittäviä nikkelin käyttökohteita ovat metallituotteiden pinnoitteet ja erilaiset akut.¹

Nikkelin kysynnän arvioidaan kasvavan merkittävästi tulevaisuudessa sähköistymisen edetessä ja erityisesti sähköautoilun lisääntyessä². Yhden sähköauton akustossa tarvittava nikkelimäärä voi olla kymmeniä kiloja³. Akkujen kysynnän odotetaan kasvavan voimakkaasti vielä pitkään, mutta akkuteknologian kehityksen myötä nikkelin kysynnän kasvun tarkka ennakoiminen on kuitenkin vaikeaa⁴. Markkinoilla yleistyneissä litiumioniakuissa voidaan nikkelin lisäksi käyttää myös esimerkiksi mangaania, kobolttia, rautaa tai alumiinia⁵. Nikkelin käytön akuissa on kuitenkin arvioitu kolminkertaistuvan vuodesta 2024 vuoteen 2030⁶. Nikkeli on lisätty Euroopan unionissa strategisesti tärkeiden raaka-aineiden listaan vuonna 2023⁷.

Maailman nikkelivarannot sekä nikkelin tuotanto ja jalostus on voimakkaasti keskittynyt. Vuonna 2021 Euroopan osuus nikkelintuotannosta oli vain hieman yli kymmenen

1 Nickel Institute. (n.d.). Stainless steel: The role of nickel. Haettu 24.9.2025 osoitteesta: <https://nickelinstitute.org/en/nickel-applications/stainless-steel/>; Nickel Institute. (n.d.). Nickel applications. Haettu 25.9.2025 osoitteesta: <https://nickelinstitute.org/en/nickel-applications/>

2 Akkujen kysynnästä ks. esim. IEA, (2025). Electric vehicle batteries <https://www.iea.org/reports/global-ev-outlook-2025/electric-vehicle-batteries>

3 Energijärjestö IEA:n arvion mukaan yleistä NMC-akkukemiaa käyttävän sähköauton akussa on noin 40 kilogrammaa nikkeliä. Ks. IEA. (5.5.2021). Minerals used in electric cars compared to conventional cars. Kuvaaja. <https://www.iea.org/data-and-statistics/charts/minerals-used-in-electric-cars-compared-to-conventional-cars>

4 McKinsey. (17.12.2024). The battery chemistries powering the future of electric vehicles. Verkkoartikkeli. <https://www.mckinsey.com/industries/automotive-and-assembly/our-insights/the-battery-chemistries-powering-the-future-of-electric-vehicles>

5 Eri litiumioniakkutyypit erotellaan niissä käytettyjen raaka-aineiden muodostamien kirjainyhdistelmien avulla. Tällaisia ovat esimerkiksi NMC (nikkeli, mangaani, koboltti), NCA (nikkeli, koboltti, alumiini), LCO (litium, koboltti) tai LFP (litium, rautafosfaatti). Sähköautoissa näistä yleisimmät ovat NMC ja LFP. Ks. McKinsey. (17.12.2024). The battery chemistries powering the future of electric vehicles. Verkkoartikkeli. <https://www.mckinsey.com/industries/automotive-and-assembly/our-insights/the-battery-chemistries-powering-the-future-of-electric-vehicles>; Melançon, S. (10.6.2023). Comparing six types of lithium-ion battery and their potential for BESS applications. Verkkoartikkeli Energy Storage News -sivustolla. <https://www.energy-storage.news/comparing-six-types-of-lithium-ion-battery-and-their-potential-for-bess-applications/>; ArenaEV. (5.6.2022). NCM, NCA, LFP, solid-state - EV battery chemistry explained. Haettu 27.4.2023 osoitteesta https://www.arenaev.com/ncm_nca_lfp_solidstate_ev_battery_chemistry_explained-news-343.php

6 Ks. esim. Benchmark. (11.11.2024). Battery nickel demand set to triple by 2030. Verkkoartikkeli. <https://source.benchmarkminerals.com/article/battery-nickel-demand-set-to-triple-by-2030>; IEA. (n.d.). Nickel. Haettu 24.9.2025 osoitteesta <https://www.iea.org/reports/nickel-2>

7 Euroopan komissio. Critical raw materials. Haettu 21.11.2025 osoitteesta https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/raw-materials/areas-specific-interest/critical-raw-materials_en

prosenttia, Aasian vastatessa yli 60 prosentista.⁸ Euroopan unionin merkittävin nikkeli-tuottaja ja -jalostaja on Suomi⁹. Kiina ja Indonesia vastaavat pitkälti niin nikkelin kaivos-tuotannosta kuin jalostuksesta Aasiassa.

Indonesian osuus globaalista nikkeli-tuotannosta on ylivoimaisesti suurin ja sen osuus on jatkanut kasvuaan viime vuosina. Vaikka nikkeli-tuotanto on keskittynyt Indonesiaan, se on pitkälti kiinalaisten yritysten käsissä. Nikkeli-tuotanto Indonesiassa kärsii lukuisista vastuullisuusongelmista: ympäristön pilaamisesta, valtavista hiilidioksidipäästöistä sekä työelämän oikeuksien polkemisesta. Teollisuuden yllä on myös läpinäkyvyyden verho: nikkelialan yrityksistä ja niiden arvoketjuista on vaikeaa saada tietoa.

Tämä raportti käsittelee nikkelin tuotantoa Indonesiassa. Erityisenä tapausesimerkkinä keskitytään kiinalaiseen ruostumatonta terästä valmistavaan Tsingshaniin, joka enemmistöomistaa Indonesian merkittävimmät nikkelin jalostukseen keskittyvät teollisuuspuistot. Raportti sisältää työntekijähaastatteluihin pohjautuvan selvityksen työelämän oikeuksien toteutumisesta Indonesia Weda Bay Industrial Park (IWIP) -teollisuuspuistossa.

2. Indonesia on maailman merkittävin nikkelin tuottaja

Indonesian valtion alueella on maailman eniten nikkeli-avarantoja¹⁰. Indonesia on kasvattanut viime vuosina merkittävästi nikkeli-tuotantoaan ja maan kaivokset tuottavat jo lähes 60 prosenttia kaikesta nikkelistä.¹¹

Indonesian merkitys nikkeli-markkinoilla on kasvanut entisestään kun muut suuret tuottajat, Australia, Filippiinit ja Uusi-Kaledonia, ovat vähentäneet merkittävästi tuotantoaan vuosien 2023–2024 välillä, ja Venäjän tuottama nikkeli on joutunut Yhdysvaltojen ja Iso-Britannian asettamien pakotteiden kohteeksi. Indonesia sen sijaan on tuonut maailmanmarkkinoille niin paljon nikkeliä, että se on johtanut nikkelin maailmanmarkkinahinnan laskuun.¹²

8 Sumitomo Metal Mining. Vuosikertomus 2024, s. 143. https://www.smm.co.jp/en/ir/library/integrated_report/pdf/2024/2024_All_EN.pdf

9 SCRREEN2. (2020). Nickel fact sheet, s. 25. https://screen.eu/wp-content/uploads/2023/12/SCRREEN2_factsheets_NICKEL-update.pdf

10 Stainless Steel World. (2022). An overview of world nickel resources. Haettu 21.11.2025 osoitteesta <https://stainless-steel-world.net/an-overview-of-world-nickel-resources/>

11 U.S. Geological Survey, (2025). Mineral Commodity Summaries, s. 125. <https://pubs.usgs.gov/periodicals/mcs2025/mcs2025-nickel.pdf>

12 Ibid.

Nikkelin tuotannon ja jalostamisen lisääntyminen Indonesiassa ei ole ollut sattumaa vaan Indonesiassa harjoitetun aktiivisen teollisuuspolitiikan seurausta. Indonesian entinen, vuonna 2024 kautensa päättänyt, pääministeri Joko Widodo ajoi voimakkaasti maan kaivosteollisuuden ja sen jalostusasteen lisäämistä. Widodon resurssinationalismiksi kutsuttu politiikka on onnistunut nikkelistä tulevien rahavirtojen kasvattamisessa: vuonna 2022 Indonesian nikkeliviennin arvo oli yli kymmenkertaistunut vuoteen 2013 verrattuna.¹³ Kaivostoiminnan nopea kasvu jatkuu edelleen tätä raporttia laadittaessa. Pelkästään Indonesian listatut kaivosyhtiöt ovat kertoneet tavoittelevansa nikkelituotantonsa kaksinkertaistamista lähivuosien aikana.¹⁴

Kaivosteollisuuden ympärille on Indonesiassa kehittynyt lukuisia nikkelimalmia jalostavia yrityksiä. Indonesiassa toimi vuoden 2024 lopussa 54 nikkelin sulattoja ja yli 120 sulattoja oli rakenteilla. Sulattojen määrä on kasvanut niin nopeasti, että niiden on pelätty kuluttavan loppuun Indonesian nikkelivarannot.¹⁵ Myös nikkelin jalostustoimintaa on kiihdytetty aktiivisella teollisuuspolitiikalla. Vuosina 2014–2019 Indonesia kielsi asteittain nikkelimalmin maastaviennin pyrkien näin kiihdyttämään Indonesiaan syntyvää jalostustoimintaa.¹⁶

Politiikan seurauksena Indonesiassa toimii nyt valtava määrä yrityksiä paitsi nikkelin alkutuotannossa myös sen jalostuksessa. Yhdysvaltalainen China Global South -projekti ylläpitää Indonesian nikkelintuotantoa ja -jalostusta seuraavaa Nickel tracker -tietokantaa¹⁷. Tietokanta listaa Indonesiassa suunnitteilla tai käynnissä olevia nikkeliä hyödyntäviä kaupallisia projekteja. Tietokannassa oli lokakuussa 2025 listattuna 368 projektia, joista eniten oli indonesialaisomisteisia ja toiseksi eniten oli kiinalaisomisteisia¹⁸.

Indonesian nikkeliteollisuutta kartoittaneet tutkijat ovat kuitenkin huomauttaneet, että yhtiöiden omistusrakenteet ovat usein hyvin monimutkaisia, jopa siinä määrin, että omistajien kansallisuuden häivyttämisen on arvioitu olevan tarkoituksellista. C4ADS-järjestö on omassa tosiasiallisia edunsaajia koskevassa selvityksessään tuonut esiin, että kiinalaiset yritykset ja muut kiinalaiset osakkeenomistajat kontrolloivat vähintään 75 prosenttia Indonesian nikkelinjalostuskapasiteetista.¹⁹ Indonesiassa on viime vuosina herätty luonnonvarojen hyödyntävien yhtiöiden läpinäkyvyyteen ja muun muassa päivitetty

13 Ks. esim. Warburton, E. (20.8.2024). Looking back at Jokowi's decade of resource nationalism. Haettu 21.11.2025 osoitteesta <https://www.lowyinstitute.org/the-interpreter/looking-back-jokowi-s-decade-resource-nationalism>

14 IEEFA. (24.10.2024). Indonesia's nickel companies: The need for renewable energy amid increasing production. Haettu 21.11.2025 osoitteesta <https://ieefa.org/resources/indonesias-nickel-companies-need-renewable-energy-amid-increasing-production>

15 Indonesia Business Post. (24.10.2024). Indonesia's nickel reserves may end in 4 to 5 years. Haettu 21.11.2025 osoitteesta <https://indonesiabusinesspost.com/2939/investment-and-risk/indonesias-nickel-reserves-may-end-in-4-to-5-years>

16 IEA. (päivitetty 19.3.2024). Prohibition of the export of nickel ore. Haettu 25.9.2025 osoitteesta <https://www.iea.org/policies/16084-prohibition-of-the-export-of-nickel-ore>

17 Lisätietoa China Global South -projektista ks. <https://chinaglobalsouth.com/about/>

18 China Global South. Data. Haettu 6.10.2025 osoitteesta <https://nickel.chinaglobalsouth.com/data>

19 C4ADS. (4.2.2025). Refining Power. Haettu 6.10.2025 osoitteesta <https://c4ads.org/commentary/refining-power/>

tosiasiallisia edunsaajatietoja koskevaa lainsäädäntöä²⁰. Omistusrakenteeltaan ja taloustiedoiltaan läpinäkyvämpiä ovat Indonesian pörssiin listatut yritykset, joita Indonesian nikkelsektorilla toimii neljä. Nämä vastaavat noin neljäsosasta Indonesian nikkeliintuotannosta.²¹

Nikkeliintuotannon ja jalostamatoiminnan lisääntyessä Indonesiaan on rakennettu valtavia teollisuuspuistoja. Näistä koko maailman mittakaavassa suurin on kiinalaisen Tsingshan Holding Groupin enemmistöomisteinen Indonesia Morowali Industrial Park IMIP, joka keskittyy nikkelin jalostukseen. IMIP sijaitsee Morowalissa Keski-Sulawesilla. Tsingshan omistaa Indonesiassa myös toisen teollisuuspuiston, Indonesia Weda Bay Industrial Parkin (IWIP) Pohjois-Molukkeilla. IWIPin yhteydessä toimii maailman suurin nikkeli-kaivos Weda Bay Nickel. Myös sen suurin omistaja on Tsingshan.²²

Tässä raportissa tarkastellaan Indonesian nikkelin louhintaan ja jalostukseen liittyviä ihmisoikeus- ja ympäristöriskejä Indonesian pääasiallisilla nikkeliintuotanto- ja jalostusalueilla. Tarkempaan tarkasteluun on valittu edellä mainittu, Indonesian nikkelsektorin merkittävimpiin toimijoihin kuuluva, kiinalainen Tsingshan Holding Group. Raportti sisältää työntekijähaastatteluihin perustuvan selvityksen työelämän oikeuksien toteutumisesta Tsingshanin omistaman IWIP-teollisuuspuiston nikkeli-toiminnoissa Weda Bayn alueella, Indonesian Pohjois-Molukkien provinssissa. Kirjallisuuskatsauksen pohjalta tarkastellaan työelämän oikeuksia myös Tsingshanin toisessa teollisuuspuistossa IMIPissä.

2.1 Nikkelin prosessointi tuottaa ilmastopäästöjä ja runsaasti jätettä, ihmisoikeusriskit yleisiä

Indonesian nikkeli-avarannot ovat suurelta osin trooppisille alueille tyypillisiä, kemiallisen rapautumisen seurauksena syntyneitä lateriittivarantoja.²³ Nikkelipitoisuudeltaan suurempien nikkelisulfidivarantojen vähentyessä globaalisti nikkelilateriitin käyttö on lisääntynyt merkittävästi. Vuonna 1950 vain 20 prosenttia nikkelistä tuotettiin lateriittivarannoista, kun tänä päivänä prosenttiosuus on noussut 70 prosenttiin²⁴.

20 Assegaf Hamzah & Partners. Indonesia Updates Beneficial Ownership Disclosure Rules: Major Changes that Will Affect Every Business. Haettu 6.10.2025 osoitteesta <https://www.ahp.id/indonesia-updates-beneficial-ownership-disclosure-rules-major-changes-that-will-affect-every-business/#:~:text=2%20of%202025%20on%20the,replacing%20MOLHR%20Regulation%2021%2F2019>

21 Peh, Ghee. (24.10.2024). Institute for energy economics and financial analysis. Indonesia's nickel companies: The need for renewable energy amid increasing production <https://ieefa.org/resources/indonesias-nickel-companies-need-renewable-energy-amid-increasing-production>

22 Weda Bay Nickel. Governance. Haettu 16.10.2025 osoitteesta <https://www.wedabaynickel.com/en/weda-bay-nickel/about-us/governance/>

23 Nickel Institute. (3.5.2024). Nickel industry - Part 1 - Processing nickel laterites and sulfides. Haettu 25.11.2025 osoitteesta <https://nickelinstitute.org/en/blog/2024/may/nickel-industry-part-1-processing-nickel-laterites-and-sulfides>

24 Zhen-fang, Z., Wei-bo, Z, et al. (2025). Nickel extraction from nickel laterites: Processes, resources, environment and cost <https://doi.org/10.31035/cg2024124>

Lateriittiesiintymistä saatava nikkelimalmi on perinteisesti jalostettu nikkeliraakaraudaksi, eli niin sanotuksi sikanikkeliksi, jonka nikkelipitoisuus on matala. Sikanikkelia on käytetty erityisesti kiinalaisessa ruostumattoman teräksen tuotannossa.²⁵

Indonesiassa ja muissa tuotantomaissa on otettu käyttöön teknologiaa, jolla lateriittivarannoista peräisin olevaa malmia voidaan jalostaa myös nikkelipitoisuudeltaan korkeammiksi tuotteiksi. Näistä perinteisin lateriittimalmin jalostusprosessi on niin sanottu kierto/sähköuuniprosessi (*rotary kiln - electric furnace*, RKEF), josta saatavaa korkealaatuisempaa ferronikkelia käytetään pääsääntöisesti ruostumattoman teräksen tuotannossa. Jalostustapa vaatii korkeaa 850–1600 asteen lämpötilaa. Se aiheuttaa huomattavia määriä hiilidioksidipäästöjä, sillä prosessiin käytettävä energia tuotetaan Indonesiassa kivihiilellä.²⁶ Tyypillisesti RKEF-prosessia käyttävä tuotantolaitos Indonesiassa tuottaa noin 60–70 tonnia hiilidioksidia nikkeliekvivalenttitonnia kohden²⁷.

Kuva: Nanang Sugi / Shutterstock

Nikkelintuotantoon Indonesiassa liittyy ympäristö- ja ihmisoikeusriskejä. Kuvassa kaivos-toimintaa Halmaherassa.

25 Grand View Research. (2025). Nickel Pig Iron Market (2025 - 2030) <https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/nickel-pig-iron-market-report>

26 Zhen-fang, Z., Wei-bo, Z., et al. (2025). Nickel extraction from nickel laterites: Processes, resources, environment and cost. <https://doi.org/10.31035/cg2024124>; Andersson, John. (11.4.2023). Are days numbered for Indonesia's kilns? <https://www.skarnassociates.com/insights/indonesia>

27 Andersson, J. (11.4.2023)

Viime vuosina RKEF-prosessin rinnalle on nopeasti yleistynyt niin sanottu HPAL-prosessi (*high pressure acid leaching*), joka tuottaa jalostustuotteita erityisesti akkuteollisuuden tarpeisiin²⁸. HPAL-prosessissa lateriittimalmi kuumennetaan paineistettuna 250–270 asteen lämpötilaan yhdessä rikkihapon kanssa.²⁹ Prosessissa nikkeli ja koboltti erotetaan nikkelimalmista ja tuloksena on hydroksidisaoste MHP (engl. *mixed hydroxide precipitate*), jota käytetään muun muassa akkuteollisuuden raaka-aineena, nikkelisulfaatin tuotannossa. MHP:n tuotanto HPAL-prosessissa on energiantensiivistä ja fossiilista energiaa käytettäessä sekin tuottaa paljon hiilidioksidipäästöjä, arviolta noin 10–30 tonnia hiilidioksidia nikkeliekvivalenttitonnia kohden³⁰. Esimerkiksi Suomessa Terrafame tuottaa nikkelisulfaattia bioliuotusmenetelmällä, jossa yhtiön teettämän laskelman mukaan hiilijalanjälki on 60 prosenttia matalampi kuin tavanomaisilla tuotantoteknologioilla³¹. Silti HPAL-prosessia pyritään usein suosimaan ilmastosyistä. Esimerkiksi sähköautoyhtiö Tesla kertoo vastuulisuusraporteissaan edistävänsä HPAL-prosessin käyttöä nikkelin alihankintaketjussaan³².

Euroopan unionissa aasianlaisen nikkelin- ja terästuotannon korkeaan hiilijalanjälkeen on pyritty puuttumaan niin sanotulla hiilirajamekanismilla (engl. *carbon border adjustment mechanism*, CBAM). Siirtymävaiheessa vuosina 2023–2025 maahantuoja on pitänyt raportoida mekanismin piiriin kuuluvien tuontituotteiden päästöt³³. Nikkeli itsessään ei kuulu mekanismin soveltamisalaan, mutta tietyt nikkeliä sisältävät rauta- ja terästuotteet, kuten ferronikkeli ja nikkeliharkkorauta, kuuluvat³⁴.

Vuodesta 2026 lähtien maahantuojien pitää maksaa päästöjä vastaava maksu, jonka hintataso määräytyy EU:n päästökauppajärjestelmässä. Maksussa huomioidaan kuitenkin valmistusmaassa mahdollisesti jo perityt päästömaksut. Indonesiassa on otettu käyttöön

28 Ibid.

29 Kempainen P., Hakala I. ja Laitinen J., (2022), Arvokkaat metallit talteen jätteistä ja metallien sivuvirroista tasavirtavaloaariuunilla dc eaf -teknologialla. https://cc.oulu.fi/~kamahei/m/477427A/Valimoviesti-2022-Arvokkaat_metallit_DC-VKU.pdf; Zhen-fang, Z., Wei-bo, Z, et al. (2025). Nickel extraction from nickel laterites: Processes, resources, environment and cost. <https://doi.org/10.31035/cg2024124>

30 Arviot päästöistä vaihtelevat 10–20 tonnista (ks. Andersson, J. 2023. Are days numbered for indonesia's kilns?, saatavilla osoitteessa <https://www.skarnassociates.com/insights/indonesia>) jopa 30 tonniin per nikkelitonniekvivalentti (ks. MHP from recycled used electric vehicle batteries offers a new sustainable and low carbon source of nickel and cobalt for the electrified battery supply chain, <https://altium.tech/2023/01/24/mhp-from-recycled-used-electric-vehicle-batteries-offers-a-new-sustainable-and-low-carbon-source-of-nickel-and-cobalt-for-the-electrified-battery-supply-chain/>)

31 Terrafame. Kestävyyssraportti 2024, s. 10. https://www.terrafame.fi/media/mediamateriaali/raportointi/kestavan-kehityksen-katsaukset/fin/terrafame_kestavyysraportti_2024.pdf

32 Tesla. Impact report 2023, s. 121. https://www.tesla.com/ns_videos/2023-tesla-impact-report-highlights.pdf; Tesla. Impact report 2024, s. 168. https://www.tesla.com/ns_videos/2024-extended-version-tesla-impact-report.pdf

33 Mekanismin piiriin kuuluvat rauta- ja terästavarat, lannoitteet, alumiini- ja sementtitavarat sekä vety ja sähkö. Ks. Tulli. (n.d.). Hiilirajamekanismi (CBAM). Verkkosivu. Haettu 17.10.2025 osoitteesta: <https://tulli.fi/hiilirajamekanismi>

34 Nickel Institute. (8.9.2023). Ferronickel and NPI importers to the EU: get ready for the EU Carbon Border Adjustment Mechanism and its data collection and submission requirements. Lehdistötiedote. <https://nickelinstitute.org/en/blog/2023%E5%B9%B4/september/ferronickel-and-npi-importers-to-the-eu-get-ready-for-the-eu-carbon-border-adjustment-mechanism-and-its-data-collection-and-submission-requirements/>; Tulli. (18.1.2024). CBAM-asiakaswebinaari, Rauta ja teräs. Esityskalvot. <https://tulli.fi/documents/162752825/203342608/Asiakastilaisuus+18.1.2024+Rauta+ja+ter%C3%A4s.pdf/8e94a780-5147-387d-b980-9348288306dd/Asiakastilaisuus+18.1.2024+Rauta+ja+ter%C3%A4s.pdf?t=1708422515850>

kansallinen päästökauppajärjestelmä, joka koskee alkuvaiheessa kivihiileen perustuvaa sähköntuotantoa³⁵. Järjestelmän käyttöönotossa on kuitenkin ollut haasteita, sillä sekä kattavuus että hintataso ovat jääneet vaatimattomiksi³⁶.

Kasvihuonekaasupäästöjen lisäksi Indonesian nikkeli- ja kadmiumtuotannossa yleistynyt HPAL-prosessi tuottaa suuria määriä jätettä. On arvioitu, että jokaista prosessissa saatavaa nikkeli- ja kadmiumtonnia kohden HPAL-prosessi tuottaa 150–200 tonnia jätettä³⁷.

Indonesian lopetettua kaivosjätteen merenpohjaan laskemisen luvittamisen, yritykset ovat joutuneet kehittämään jätteen käsittelyä maanpinnalla. Ilmastonmuutoksen aiheuttamat sään ääri-ilmiöt sekä lisääntyvät sateet aiheuttavat kuitenkin kasvavia haasteita jätealaille, joiden tulviminen, rikkoutuminen ja maanvyörymät ovat isoja ympäristöriskejä.³⁸ Indonesian nikkelinjalostusalueet sijaitsevat myös seismisesti aktiivisilla alueilla³⁹. Riskejä ja tarvittavaa maa-aluetta vähentääkseen monet HPAL-prosessia hyödyntävät toimijat kuivaavat ja läjittävät jätteen. Jättemassan kuljetuksen päästöt ja kustannukset sekä massasta vesistöihin vuotavat haitta-aineet ovat silti yleisiä ongelmia. Vielä suurempia ongelmat ovat toimijoille, jotka ostavat käyttämänsä malmin ulkopuolelta eivätkä voi hyödyntää neutralisoitua jättemassaa oman tai yhteiskumppaninsa kaivosalueen täyttämiseen.⁴⁰ Jätteistä leviävät haitta-aineet ja niiden säilytyksestä aiheutuva metsäkato aiheuttaa Indonesiassa myös lukuisia paikallisväestön ja heidän elinkeinoihinsa kohdistuvia ihmisoikeusongelmia.⁴¹

Nikkelituotantoon liittyviä ihmisoikeusriskejä Indonesiassa lisäävät alkuperäiskansojen runsas määrä ja heidän maa- ja metsäoikeuksiensa loukkaukset. Vuonna 2016 Indonesiassa aloitettiin korkeimman oikeuden päätöksestä alkunsa saanut prosessi, jonka tarkoituksena

35 International Carbon Action Partnership. (n.d.). Indonesian Economic Value of Carbon (Nilai Ekonomi Karbon) Trading Scheme. Haettu 17.10.2025 osoitteesta: <https://icapcarbonaction.com/en/ets/indonesian-economic-value-carbon-nilai-ekonomi-karbon-trading-scheme>

36 Institute for Energy Economics and Financial Analysis. (15.10.2025). Briefing Note Climate Finance Carbon Tax Decarbonization Asia Indonesia Two years after launch, Indonesia's carbon market struggles to find momentum. Verkkoartikkeli. <https://ieefa.org/resources/two-years-after-launch-indonesias-carbon-market-struggles-find-momentum>

37 Zhen-fang, Z., Wei-bo, Z, et al. (2025). Nickel extraction from nickel laterites: Processes, resources, environment and cost. <https://doi.org/10.31035/cg2024124>

38 Wood Mackenzie, <https://www.woodmac.com/news/opinion/rise-of-indonesian-hpal/>; Myös osa Indonesiassa toimivista kaivosyhtiöistä on raportoinut ilmastonmuutoksen aiheuttavien sään ääri-ilmiöiden aiheuttavan niille taloudellisia riskejä, ks. esim. Eramet, Tilinpäätös 2024, s. 11, <https://www.eramet.com/wp-content/uploads/2025/02/2025-02-19-Eramet-Consolidated-financial-statements-as-at-31-December-2024.pdf>

39 AEER, HPAL Technology in the Nickel Industry: A New Challenge for Indonesia's Environment, <https://www.aeer.or.id/en/hpal-technology-in-the-nickel-industry-a-new-challenge-for-indonesias-environment/> (vierailtu 10.11.2025)

40 Fisher, Harry; Grossi, Bruna. (7.7.2023). Overcoming mining waste issues will be key to Indonesia's nickel ambitions. Haettu 25.11.2025 osoitteesta <https://source.benchmarkminerals.com/article/opinion-overcoming-mining-waste-issues-will-be-key-to-indonesias-nickel-ambitions>

41 Ks. esim. AEER. HPAL Technology in the Nickel Industry: A New Challenge for Indonesia's Environment. Haettu 25.11.2025 osoitteesta <https://www.aeer.or.id/en/hpal-technology-in-the-nickel-industry-a-new-challenge-for-indonesias-environment/>

oli palauttaa valtion maiksi otettujen maa-alueiden käyttöoikeudet takaisin alkuperäiskansoille. Elokuussa 2025 Indonesian alkuperäiskansojen maita rekisteröivän viranomaisen mukaan Indonesiassa oli rekisteröity 33,6 miljoonaa hehtaaria alkuperäiskansojen yhteiskäytössä olevia maita. Vain noin 6,4 miljoonaa hehtaaria alkuperäiskansojen yhteiskäytössä olevista maista oli tunnustettu ja saanut lainsuojan niin valtion kuin paikallishallinnon tasolla.⁴² Indonesiassa on moitittu alkuperäiskansojen maa-oikeuksien eväämisestä ja vapaaseen, tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen (FPIC) loukkauksista erityisesti kaivoshankkeissa⁴³.

Indonesiassa on viime vuodet käyty voimakasta kamppailua myös työntekijöiden oikeuksista. Vuonna 2023 hyväksyttiin niin sanottu omnibus-laki, jolla heikennettiin ympäristön suojelua, työntekijöiden ja alkuperäiskansojen oikeuksia sekä nopeutettiin erilaisten teollisten hankkeiden lupakäsittelyprosesseja. Lain perusteluna oli työpaikkojen lisääminen Indonesiaan. Laki on kohdannut laajaa vastustusta indonesialaisten työntekijöiden keskuudessa. Ammattiyhdistysliike on katsonut, että lainsäädännön purkutoimet edistävät työvoiman ”joustavuutta” työntekijöiden perusoikeuksien kustannuksella. Ammattiliittojen esiin nostamia keskeisiä huolenaiheita ovat olleet muun muassa sektorikohtaisten minimipalkkojen poistaminen, palkanalennukset ja määräaikaisten työsopimusten solmimisen helpottaminen. Laki sallii myös äitiyslomalla olevien naisten palkan maksamatta jättämisen, mahdollistaa pitkät työpäivät ja helpottaa irtisanomisia ilman neuvotteluja. Ammattiyhdistysliike vei omnibus-lain Indonesian perustuslakituomioistuimeen. Lokuussa 2024 annetussa tuomioistuimen ratkaisussa Indonesian hallitusta kehoitettiin korvaamaan kahden vuoden kuluessa osa omnibus-lain säädöksistä uusilla, työntekijöiden oikeuksia paremmin suojelevilla laeilla.⁴⁴

Indonesian nikkeli tuotannon ympäristö- ja ihmisoikeusriskejä kasvattavat maassa yleisesti esiintyvä korruptio. Transparency Internationalin ylläpitämässä korruptioindeksissä Indonesia on sijalla 99 (vertailuna Suomi on sijalla 2).⁴⁵ Sekä keskushallinnon että paikallishallinnon myöntämiin lupiin liittyen on raportoitu lukuisista korruptiotapauksista.⁴⁶

42 BRWA. (9.8.2025). Hari Internasional Masyarakat Adat Sedunia – status pengakuan wilayah adat di Indonesia. <https://brwa.or.id/assets/image/rujukan/1754885406.pdf>

43 Ks. esim. OHCHR. (4.11.2025). Indonesia must recognise Indigenous Peoples and consider them partners for national development: UN experts. <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2025/11/indonesia-must-recognise-indigenous-peoples-and-consider-them-partners>

44 ITUC. (5.11.2024). Indonesian workers celebrate landmark victory as Constitutional Court orders crafting new labour legislation. Haettu 25.11.2025 osoitteesta <https://www.ituc-ap.org/news-and-updates/indonesian-workers-celebrate-landmark-victory-as-constitutional-court-orders-crafting-new-labour-legislation>

45 Transparency International, Corruption perceptions index – Indonesia. Haettu 17.10.2025 osoitteesta <https://www.transparency.org/en/cpi/2024/index/idn>

46 Transparency International Indonesia. (2024). Nickel Mining Industry: Structural Corruption & The Multidimensional Impact – Case Study in East & Central Halmahera https://ti.or.id/wp-content/uploads/2024/09/Industri-Keruk-Nikel_ENG_compressed.pdf

Vuonna 2020 Indonesia muutti kaivoslakiaan ja pääsääntöisesti poisti kaivoslupien myöntämisen paikallishallinnolta. Vuonna 2025 kaivoslainsäädäntöä siirrettiin vielä vahvemmin valtionhallinnon kontrolliin⁴⁷.

2.2 Nikkelintuotantoalueet Indonesiassa

Indonesian nikkeliavarannot ovat keskittyneet pääasiassa Sulawesin alueelle sekä Pohjois-Molukkeihin kuuluvalla Halmaheran saarelle. Vähäisissä määrin nikkeliä louhitaan myös Papuan provinssissa, Uuden-Guinean saarella Indonesian valtion alueella⁴⁸. Nikkelin jalostustoimintaa on myös Javan saarella, Bantenin provinssissa sekä Itä-Kalimantanilla.⁴⁹

Seuraavissa alaluvuissa käsitellään tarkemmin nikkeliteollisuuden ympäristö- ja ihmis-oikeusriskejä ja jo toteutuneita haitallisia vaikutuksia Indonesian pääasiallisilla nikkelin tuotantoalueilla Sulawesilla ja Molukkeilla.

Kuva: Nanang Sugi / Shutterstock

Nikkelimalmia Indonesian Sulawesilla.

47 Mining Regulatory Reform under the Prabowo Government. (21.5.2025). Haettu 17.10.2025 osoitteesta <https://www.btlaw.com/insights/2025-05/mining-regulatory-reform-under-prabowo-government>

48 Ks. esim. Nickel Industries. (23.9.2024). Siduarsi project acquisition of 51% and initial mineral resource. Haettu 17.10.2025 osoitteesta <https://nickelindustries.com/carbon/assets/0007e8/000009/2780971.pdf>

49 China Global South Project. Haettu 25.11.2025 osoitteesta <https://nickel.chinaglobalsouth.com/?maps=true>

2.2.1 Sulawesi

Päiväntasaajalla sijaitseva Sulawesi on suuri, kokonaan Indonesian valtiolle kuuluva saari. Sulawesi on jaettu kuuteen eri provinssiin, joista nikkeliintuotantoa ja jalostustoimintaa on eniten Kaakkois- ja Keski-Sulawesin provinseissa. China Global South Project -järjestön ylläpitämässä tietokannassa näiden kahden provinssin alueelle on listattu yli 200 jo toteutuksessa olevaa tai suunnitteilla olevaa nikkeliprojektia koskien kaivostoimintaa ja jalostusta.⁵⁰

Sulawesi on vuoristoinen ja biodiversiteetiltaan rikas alue. Nikkelikaivosten ja jalostustoiminnan tiivis sijoittuminen alueelle on haastavaa, sillä sekä nikkeli-kaivokset että nikkelin jalostuksessa yleisesti käytetyssä HPAL-prosessissa syntyvät jätteet ja niiden varastointi edellyttävät laajoja maa-alueita.⁵¹ Alueiden käyttöönotto nikkeli- ja alumiini- tuotannon tarpeisiin on johtanut metsäkatoon. Global Forest Watch -järjestön ylläpitämässä metsäkatotietokannassa Koillis- ja Kaakkois-Sulawesin nikkeli-kaivos- ja jalostusalueet näkyvät punaisina metsäkatoalueina. Suurin metsäkatoa aiheuttava ala Sulawesilla ja koko Indonesiassa on kuitenkin maatalous.⁵²

Sulawesi sijaitsee seismisesti erittäin aktiivisella alueella liikkuvien mannerlaattojen risteyksessä⁵³. Alueella on myös runsas sadanta. Rankkasateiden aiheuttamat maanvyörymät ja tulvat ovat useilla Sulawesin alueilla yleisiä. Ilmaston kuumenemisen odotetaan entisestään lisäävän sään ääri-ilmiöiden aiheuttamia haittoja alueella.⁵⁴ Kaivostoiminnan aiheuttama metsäkato ja eroosio lisäävät äärimmäisten sääilmiöiden aiheuttamia vahinkoja.

Sulawesin alueella asuu lukuisia alkuperäiskansoja, ja saarella oli vuonna 2023 arvioitu olevan yli 1,7 miljoonaa hehtaaria alkuperäiskansojen käytössä olevia maa-alueita.⁵⁵ Sulawesin alueella alkuperäiskansojen käyttämästä arviolta 1,7 miljoonasta hehtaarista heille oli vuonna 2023 vahvistettu virallisesti vain 600 000 hehtaaria⁵⁶, mikä on herättänyt kritiikkiä. Esimerkiksi nikkeli-kaivoshankkeiden vaikutuspiirissä oleva Keski-Sulawesin alueella elävä Wana-kansa laati maan käyttöoikeuksien virallistamiseen tähtäävää

50 Ibid.

51 Ks. esim. Wood Mackenzie. (4.4.2023). The rise and rise of Indonesian HPAL – can it continue?. Haettu 25.11.2025 osoitteesta <https://www.woodmac.com/news/opinion/rise-of-indonesian-hpal/>

52 Global Forest Watch. Indonesia. Haettu 17.10.2025 osoitteesta <https://www.globalforestwatch.org/dashboards/country/IDN/?category=summary>

53 Patria, A, Natawidjaja, D et al. (2023). Tectonic landform and paleoseismic events of the easternmost Matano fault in Sulawesi, Indonesia. <https://doi.org/10.1016/j.tecto.2023.229762>

54 UNEP. Interactive country fiches – Indonesia. Haettu 25.11.2025 osoitteesta <https://dicf.unepgrid.ch/indonesia/climate-change>

55 KBR. (9.8.2023). BRWA Ungkap Hanya 3,73 Juta Hektare Wilayah Adat Telah Diakui Pemda. Haettu 25.11.2025 osoitteesta <https://kbr.id/articles/ragam/brwa-ungkap-hanya-3-73-juta-hektare-wilayah-adat-telah-diakui-pemda>

56 Ibid.

hakemusta vuosia, ja lopulta viranomaiset myönsivät heille oikeudet vain neljännesosaan alkuperäiskansan käytössä olevasta maa-alueesta.⁵⁷

Suurin osa Sulawesin alkuperäiskansojen alueista sijaitsee saaren keskiosassa, kun taas nikkeli-kaivostoiminta ja siihen liittyvä jalostus ovat useimmiten sijoittuneet rannikoille. Jännitteiltä kaivostoiminnan ja alkuperäiskansojen oikeuksien välillä ei kuitenkaan ole välttytty Sulawesillakaan. Esimerkiksi Kaakkois-Sulawesin Kabaena-saarella alkuperäiskansoihin kuuluva bajo-kansa on kärsinyt nikkelituotannon aiheuttamista ongelmista. Jätevesiä on tulvinut yhteisön kyliin ja jätteet ovat pysyvästi muuttaneet bajo-kansalle tärkeitä rannikkoalueita ja niiden lajistoa. Koko saaren pinta-alasta 75 prosenttia on varattu kaivostoiminnalle ja osa luvista ulottuu myös alkuperäiskansan käytössä oleviin suojeltuihin metsiin.⁵⁸ Järjestöraporttien mukaan Kabaena-saarella toimivat kaivosyhtiöt PT Anugrah Harisma Barakah (AHB) ja PT Tonia Mitra Sejahtera (TMS) toimittavat nikkelimalmia myös tässä raportissa sivulla 44 käsiteltävään Tsingshanin enemmistöomistamaan Keski-Sulawesilla sijaitsevaan IMIP-teollisuuspuistoon.⁵⁹

Kaakkois-Sulawesilla alkuperäiskansa mopute vastustaa Indonesia Konawe Industrial Park (IKIP) -teollisuuspuiston rakentamista. Konfliktin taustalla on Indonesian viranomaisten antama lupa, jolla IKIPiin nikkelimalmia toimittava MBMA-kaivosyhtiö sai luvan ottaa 4 000 hehtaaria alkuperäiskansan maita käyttöönsä. Mopute-kansa ei vuonna 2022 hyväksynyt yhtiön tarjoamaa korvausta maa-alueesta eikä yhtiö ole mopute-kansan mukaan hankkinut heiltä etukäteen vapaata ja tietoon perustuvaa suostumusta (FPIC) maa-alueen käyttöön. Yhteisöt ovat myös huolissaan vesistöjen samentumisesta kaivostoiminnan alettua sekä teollisuuspuiston sijoittumisesta mopute-kansan esi-isien hautapaikkojen päälle.⁶⁰ Tässä raportissa tarkemmin tarkasteltava kiinalainen Tsingshan Group (ks. luku 3) on enemmistöomistajana myös IKIP-teollisuuspuistossa⁶¹.

Kaivostoiminnan ja alkuperäiskansojen paikallisia suhteita hiertävät myös vanhat ratkaisemattomat maakonfliktit. Kaivosyhtiö Valen ja karonsi'e dongi -kansan alunperin jo 1960-luvulla alkaneet kiistat kansan oikeuksista kaivosyhtiön hallussa oleviin maihin jatkuvat Sulawesilla sijaitsevan Sorowakon kaivoksen alueella. Karonsi'e dongit ovat kieläytyneet muuttamasta heille osoitettuun kylään ja ovat jääneet asumaan epäviralliselle

57 Rainforest Journalism. Yeung, Peter. (4.8.2023). 'People of the Forest': Indigenous Indonesians Stake Claim to Land. Haettu 25.11.2025 osoitteesta <https://rainforestjournalismfund.org/stories/people-forest-indigenous-indonesians-stake-claim-land>

58 Mongabay. Salman, Riza. (24.5.2025). Indigenous Bajo suffer child deaths & toxic sludge amid green energy push. Haettu 25.11.2025 osoitteesta <https://news.mongabay.com/2025/05/indigenous-bajo-suffer-child-deaths-toxic-sludge-amid-green-energy-push/>

59 Satya Bumi. (28.1.2025). Bagaimana Demam Nikel Menghancurkan Pulau Kabaena dan Ruang Hidup Suku Bajau? <https://satyabumi.org/demam-nikel-kabaena-bajau/>

60 Global Atlas of Environmental Justice. (päivitetty 11.3.2024). Indonesia Konawe Industrial Park (IKIP), Indonesia. Haettu 25.11.2025 osoitteesta <https://ejatlas.org/conflict/indonesia-konawe-industrial-park-ikip-indonesia>

61 Merdeka Battery. Overview. Haettu 31.12.2025 osoitteesta <https://merdekbattery.com/en/company/about>

alueelle kaivoksen läheisyyteen ilman juoksevaa vettä ja sähköä. Vale ei tunnusta kaikkia asukkaita alkuperäiskansan edustajiksi ja pitää asutusta laittomana.⁶²

Konfliktit nikkeli-kaivosten ja paikallisväestön välillä eivät rajoitu vain alkuperäiskansoihin. Nikkelikaivosten aiheuttama eroosio ja mutavyöryt, jalostustoiminnasta aiheutuva pöly, jätealtaiden tulviminen ja muut alalle tyypilliset ongelmat ovat kiristäneet kaivosten välejä yhteisöihin myös Sulawesilla. Esimerkiksi Etelä-Sulawesin Bantaengin teollisuusalueella sijaitsevan PT Huadi Nickel-Alloy Indonesian nikkelisulaton toiminta on herättänyt protesteja. Teollisuusalueen lähellä olevien kylien asukkaat ovat valittaneet nikkelisulaton aiheuttamasta pölystä ja kuivuneista kaivoista. Pölystä aiheutuvan savusumun kerrotaan kiusaavan asuinalueita aamusta iltaan. Pöly peittää kaiken, mukaanlukien alueella kasvatettavat ruokakasvit. Paikallisen kansalaisjärjestön selvityksen mukaan kymmenet kaivot alueella ovat kuivuneet sen jälkeen, kun PT Huadi aloitti toimintansa vuonna 2018. Yhteisöt raportoivat terveysongelmista, kuten pitkittyneestä yskästä ja jatkuvasta melusta.⁶³

Sulawesin alueelle kuuluu myös pieniä saaria, joita suojellaan Indonesiassa erityislainsäädännöllä. Indonesian lain mukaan alle 2 000 neliökilometrin kokoisilla saarilla ei saa harjoittaa kaivostoimintaa. Vuonna 2024 kaivosyhtiö Antam pyrki saamaan lainsäädännöstä uuden tulkinnan Indonesian perustuslakituomioistuimelta. Antam olisi halunnut aloittaa nikkeli-kaivostoiminnan Kaakkois-Sulawesilla sijaitsevalla Wawonii-saarella, jossa yhtiöllä oli 1 800 hehtaarin suuruinen kaivosvaraus. Oikeus ei kuitenkaan muuttanut lain tulkintaa.⁶⁴

2.2.2 Molukit

Molukkien ja Pohjois-Molukkien provinseista koostuvat Molukkien saaret ovat toinen nikkelin päätuotantoalueista Indonesiassa. China Global South Project -järjestön ylläpitämässä tietokannassa Molukkien alueelle on listattu yli 70 nikkeli-projektia⁶⁵. Erityisen suurta kaivostoimintaa on Pohjois-Molukkien provinssissa, jossa sijaitsee yli 30 prosenttia Indonesian merkittävimmistä nikkeli-varannoista⁶⁶. Alueen suurimmalla saarella

62 Ks. mm. Global Atlas of Environmental Justice. (päivitetty 29.6.2023). Karonsi'e Dongi people and Vale mine in Sorowako, Sulawesi, Indonesia. Haettu 25.11.2025 osoitteesta <https://ejatlas.org/conflict/karonsie-dongi-people-and-vale-mine-in-sorowako-sulawesi-indonesia>, kaivosyhtiö Valen näkemyksistä ks. Vale, vastaus 19.8.2019 Business and Human Rights Resource Centerille. https://media.business-humanrights.org/media/documents/files/documents/Vale_Base_Metals_BHRRRC_2019.pdf

63 Rusdianto, Eko. (17.11.2022). Sulawesi nickel plant coats nearby homes in toxic dust. Mongabay. Haettu 25.11.2025 osoitteesta <https://news.mongabay.com/2022/11/sulawesi-nickel-plant-coats-nearby-homes-in-toxic-dust/>

64 Forest Watch Indonesia. (27.3.2024). The decision of the constitutional court (MK): Momentum for Enhancing Mining Management on Small Islands in Indonesia. Tiedote. Haettu 31.12.2025 osoitteesta <https://fwi.or.id/en/mining-management-on-small-islands-in-indonesia/>

65 China Global South Project. Haettu 25.11.2025 osoitteesta <https://nickel.chinaglobalsouth.com/?maps=true>

66 Indonesian energia ja mineraalivarantojen ministeriö. 2020. Peluang investasi nikel Indonesia, s. 15 <https://www.esdm.go.id/assets/booklet/tambang-2020/Booklet-Nikel-FA.pdf>

Halmaheralla, Keski-Halmaheran hallinnollisella alueella, jopa 60 prosenttia pinta-alasta on varattu kaivostoiminnalle⁶⁷.

Molukkien alueella asuu useita alkuperäiskansoja, ja Molukkeilla on vuonna 2023 arvioitu olevan hieman alle 0,3 miljoonaa hehtaaria alkuperäiskansojen käytössä olevia maa-alueita. Näistä vain noin 59 000 hehtaaria on virallisesti vahvistettu alkuperäiskansojen käyttöön.⁶⁸ Se, että Indonesian valtio ei ole vahvistanut alkuperäiskansojen maa-alueita, vaan on julistanut yhteiskäytössä olevat maa-alueet valtion maiksi, on suoraan lisännyt maakonflikteja Halmaherassa⁶⁹.

Alueella asuu myös kokonaan vapaaehtoisessa erityksessä eläviä alkuperäiskansoja, joihin nikkelikaivostoiminnan ja siihen liittyvän metsäkadon on pelätty vaikuttavan negatiivisesti. Esimerkiksi tämän raportin luvussa 3 tarkemmin käsiteltävän Halmaherassa sijaitsevan IWIP-teollisuuspuiston on raportoitu vaikuttaneen negatiivisesti eristyksissä elävään o'hongana manyawa -alkuperäiskansaan. Eurooppalaiset yhtiöt BASF ja Eramet luopuivat IWIPin yhteyteen kaavailusta Sonic Bay -nimisestä kaivostoimintojen laajennushankkeesta vuonna 2024⁷⁰ sen jälkeen kun kritiikki alkuperäiskansan oikeuksien loukkauksista yltyi.⁷¹ Indonesiassa on noussut esiin ehdotus ns. no-go zone -alueiden perustamisesta suojelemaan nimenomaan eristyksissä asuvia alkuperäiskansoja⁷².

Nikkelin kaivos- ja jalostustoiminta Halmaheran saarella on kasvanut räjähdysmäisesti, mikä näkyy myös Keski-Halmaheran asukasluvussa. Keski-Halmaheran hallinnollisen alueen asukasluku on kasvanut hieman alle 57 000 henkilöstä vuonna 2020⁷³ yli 106 000 henkilöön⁷⁴ vuonna 2025. Alueen infrastruktuuria ei ole kehitetty vastaamaan nopeasti kasvanutta väestöä. Ongelmia ja onnettomuuksia aiheuttaa teiden huono kunto ja jät-

67 Belseran, Christ. (6.12.2022). Ketika Tambang Nikel 'Kuasai' Hutan Halmahera Tengah. Mongabay. <https://www.mongabay.co.id/2022/12/06/ketika-tambang-nikel-kuasai-hutan-halmahera-tengah/>

68 KBR. (9.8.2023). BRWA Ungkap Hanya 3,73 Juta Hektare Wilayah Adat Telah Diakui Pemda, https://kbr.id/articles/ragam/brwa-ungkap-hanya-3-73-juta-hektare-wilayah-adat-telah-diakui-pemda#google_vignette

69 Climate Rights International. (2024). Nickel Unearthed – The Human and Climate Costs of Indonesia's Nickel Industry. Raportti ladattavissa osoitteesta <https://cri.org/reports/nickel-unearthed/>

70 BASF. (24.6.2024). BASF decides against investment in nickel-cobalt refining complex in Indonesia. Haettu 25.11.2025 osoitteesta <https://www.basf.com/global/en/media/news-releases/2024/06/p-24-224>

71 Jong, Hans Nicholas. (1.6.2024). BASF, Eramet drop \$2.6b Indonesian nickel project that threatens isolated tribe. Mongabay. Haettu 25.11.2025 osoitteesta <https://news.mongabay.com/2024/07/basf-eramet-drop-2-6b-indonesian-nickel-project-that-threatens-isolated-tribe/>

72 LaNyalla Center. (18.6.2024). Terkait Pernyataan tentang Perlindungan Orang Tobelo Dalam, Direktur International Survival Asia Temui Ketua DPD RI. Haettu 25.11.2025 osoitteesta <https://lanyallacenter.id/terkait-pernyataan-tentang-perlindungan-orang-tobelo-dalam-direktur-international-survival-asia-temui-ketua-dpd-ri/>

73 City population. Halmahera Tengah. Haettu 25.11.2025 osoitteesta https://www.citypopulation.de/en/indonesia/admin/maluku_utara/8202_halmahera_tengah/

74 Kabupaten halmahera tengah dalam angka. (2025). Halmahera Tengah Regency in Figures 2025. Volume 17, 2025, s. 43. <https://haltengkab.bps.go.id/en/publication/2025/02/28/c28313c4d0c01394ca7e3288/halmahera-tengah-regency-in-figures-2025.html>

teiden lisääntyminen⁷⁵. Myös alueen sukupuolijakauma on muuttunut. Miesten osuus väestöstä (67 500 henkilöä) on huomattavasti naisia (39 000 henkilöä) suurempi. Tämä johtunee ainakin osittain siitä, että nikkeliteollisuuden yrityksiin rekrytoidaan enemmän alueen ulkopuolelta tulevia miehiä. Ilmiöt näkyivät myös tätä raporttia varten laaditussa kenttätutkimuksessa (ks. luvun 3 alaluvut).

Taloudellisen toiminnan räjähdysmäinen lisääntyminen on ruokkinut myös korruptiota alueella. Indonesian Transparency International ja medialähteet ovat raportoineet useiden päättäjien olevan mukana itse Halmaherassa tapahtuvassa kaivostoiminnassa ja siten hyötymässä siitä suoraan taloudellisesti⁷⁶.

Transparency International on nostanut esiin myös lukuisia muita hallinnollisia riskejä kiinalaisyriyten hallitsemaan nikkeliteollisuuteen liittyen. Järjestön mukaan esimerkiksi puutteet paikallisväestön osallistamisessa ja kuulemisessa ovat merkittävä ongelma. Indonesiassa pyritään myös hiljentämään kansalaisyhteiskunnasta nousevaa kritiikkiä esimerkiksi vetoamalla lakipykäliin kuten tietosuojaa koskevaan lainsäädäntöön.⁷⁷

Merkittävä ongelma on myös tosiasiallisia edunsaajatietoja koskevat puutteet ja se, että omistuksia piilotetaan ketjutettuihin pöytälaatikkoyhtiöihin. Kaivosyhtiöt ja niiden suorat omistajat voivat ensi silmäyksellä vaikuttaa indonesialaisilta, mutta tosiasiassa yhtiöitä kontrolloivat ulkomaiset, usein kiinalaiset, toimijat.⁷⁸ Ongelma on suuri Halmaherassa, jossa nikkeliteollisuuden arvoketjut ovat monin tavoin kytkeytyneet kiinalaisomistuksessa oleviin teollisuuspuistoihin ja niissä toimiviin kiinalaisiin yrityksiin.

Heikosta hallinnosta ja korruptiosta kielii myös se, että Pohjois-Molukkeilla toimiviin kaivoksiin liittyen on myös raportoitu lukuisia maakaappaustapauksia. Paikallisväestöltä on hankittu maata painostamalla tai maasta ei ole maksettu asianmukaisia korvauksia.⁷⁹ Yhdeksi hallinnolliseksi syyksi maakiistoihin Molukkeilla on arveltu puutteita maan julkisten verotusarvojen saatavuudessa ja siinä, että asukkaat eivät ole saaneet virallista tietoa maansa arvosta. Indonesiassa kehittyneille alueille kuten Javan saarelle verotusarvot on

75 Ks. esim. AEER. (1.8.2023). Nickel Mining in Central Halmahera: Piling Trash, Diminished Water Quality, and Displaced Communities. Haettu 28.11.2025 osoitteesta <https://www.aeer.or.id/en/nickel-mining-in-central-halmahera-piling-trash-diminished-water-quality-displaced/>

76 Transparency International Indonesia. (2024). Nickel Mining Industry: Structural Corruption & The Multidimensional Impact – Case Study in East & Central Halmahera. https://ti.or.id/wp-content/uploads/2024/09/Industri-Keruk-Nikel_ENG_compressed.pdf; Tempo. (8.3.2024). Minister Bahlil's Grease Money. Haettu 14.10.2025 osoitteesta <https://en.tempo.co/read/1842370/minister-bahlils-grease-money>

77 Transparency International. (2025). Smelters and strategic parks: China's role in Indonesia's nickel value chain. https://mining.transparency.org.au/wp-content/uploads/2025/10/TIA_Indonesia_Case_Study_202510_ENG.pdf

78 Transparency International. (2025). Smelters and strategic parks: China's role in Indonesia's nickel value chain https://mining.transparency.org.au/wp-content/uploads/2025/10/TIA_Indonesia_Case_Study_202510_ENG.pdf

79 Ks. esim. Muazam, Achmad Rizki. (10.9.2025). Maluku coconut growers cry crisis as Indonesia land-grabs feed energy transition. Mongabay. Haettu 14.10.2025 osoitteesta <https://news.mongabay.com/2025/09/maluku-coconut-growers-cry-crisis-as-indonesia-land-grabs-feed-energy-transition/>

määritetty ja julkaistu, mutta vähemmän kehittyneille alueille kuten Molukkeille tällaisia arvoja ei ole ollut saatavilla.⁸⁰

Halmaheran lisäksi nikkelikaivoksille on myönnetty lupia myös Molukkeihin kuuluville huomattavasti pienemmille saarille. Pienillä saarilla nikkelikaivosten ja -jalostustoiminnan yhteensovittaminen paikallisväestön ja ympäristön suojelun kanssa on osoittautunut erittäin haasteelliseksi. Esimerkiksi Gebe-saarella alkuperäiskansan edustajat syyttävät nikkelikaivoksia ympäristön pilaamisesta ja sitä kautta väestön ruokaturvan vaarantamisesta.⁸¹ Obi-saarella järjestöt ovat raportoineet meriekosysteemien pilaamisesta, lähteiden saastumisesta, ilmansaasteista ja maakiistoista⁸². The Guardian -lehden tilaamissa Obi-saarella juomavetenä käytetyn lähteen vesianalyysissä löydettiin haitallisina pitoisuuksina kuusiarvoista kromia, joka on voimakkaasti syöpävaarallinen aine. Vuonna 2025 julkaistussa jatkojutussa Guardian paljasti, että nikkeliä alueella louhiva kaivosyhtiö Harita ei ollut kertonut paikallisväestölle veden pilaantumisesta vaikka se oli myös itse todennut kohonneet pitoisuudet lähteessä.⁸³

Molukkien alueella on myös lukuisia pieniä saaria, joille on tehty kaivosvarauksia ja myönnetty kaivoslupia siitä huolimatta, että Indonesian laki suojelee erityislainsäädännöllä alle 2 000 neliökilometrin kokoisia saaria. Kaikkiaan yli 20 pienelle saarelle Molukkien alueella on myönnetty yli 30 kaivoslupaa. Vuonna 2024 Indonesian perustuslakituomioistuin vahvisti Indonesian kansallisen erityislainsäädännön asettavan kaivoskiellon pienille saarille (ks. myös luku 2.2.1) ja sen jälkeen on vaadittu saarille jo annettujen lupien perumista.⁸⁴

Päätöksellä on ollut vaikutusta myös Molukkien vieressä Papuan provinssissa sijaitseviin Indonesian kuuluisiin turistinähtävyyksiin kuuluvan Raja Ampatin saariin, joille oli myönnetty kaivoslupia yhteensä viidelle kaivosyhtiölle. Rajat Ampat on tunnettu muun muassa koralliriutoistaan ja se on saanut UNESCO:n Global Geopark -statuksen. Kansainvälisen paineen⁸⁵ ja perustuslakituomioistuinen päätöksen myötä Indonesia veti pois neljän kai-

80 CRI (2024). Nickel Unearthed – The Human and Climate Costs of Indonesia’s Nickel Industry s. 26. <https://cri.org/reports/nickel-unearthed/>

81 Barends, Jaya. (11.3.2025). Nickel miners dig up Indonesia’s Gebe Island despite Indigenous and legal opposition. Mongabay. Haettu 27.11.2025 osoitteesta <https://news.mongabay.com/2025/03/nickel-miners-dig-up-indonesias-gebe-island-despite-indigenous-and-legal-opposition/>

82 Trend Asia. (6.10.2023). How IFC’s Support for Captive Coal in Nickel Industrial Park is Destroying Obi Island. Haettu 25.11.2025 osoitteesta <https://trendasia.org/en/how-ifcs-support-for-captive-coal-in-nickel-industrial-park-is-destroying-obi-island/>

83 Levitt, Tom. (30.4.2025). Company supplying critical EV metal ‘did not disclose’ Erin Brockovich pollutant in drinking water. The Guardian. Haettu 27.11.2025 osoitteesta <https://www.theguardian.com/global-development/2025/apr/30/environment-water-pollution-green-transition-indonesia-harita-nickel-metal-mining-electric-vehicles-erin-brockovich-chromium-cr6>

84 Forest Watch Indonesia. (27.3.2024). The decision of the Constitutional court (MK): Momentum for Enhancing Mining Management on Small Islands in Indonesia. Haettu 27.11.2025 osoitteesta <https://fwi.or.id/en/mining-management-on-small-islands-in-indonesia/>

85 Ks. esim. Greenpeace. (2024). Paradise Lost? How nickel mining threatens the future of one of the world’s most important biodiversity hotspots. https://www.greenpeace.org/static/planet4-southeastasia-stateless/2025/06/0bf37ed5-paradise_lost_raja_ampat_report_lowres.pdf

vosyhtiön luvat toimia Raja Ampatissa. Kaivosyhtiö PT Gag Nikel jatkaa kuitenkin edelleen toimintaansa alueella.⁸⁶

3. Vastuullisuus Indonesian nikkeliä jalostavissa teollisuuspuistoissa – CASE: IWIP

Yksi merkittävimmistä Indonesiassa toimivista nikkelialan yrityksistä on kiinalainen Tsingshan Holding Group (Tsingshan)⁸⁷. Tsingshan on keskittynyt erityisesti ruostumatoman teräksen tuotantoon ja se on maailman suurin nikkelintuottaja vastaten jopa 24 prosentista nikkelin tuotannosta⁸⁸. Tsingshanin suurimpiin omistajiin kuuluu yhtiön perustaja, miljardööri Xiang Guangda, joka toimii myös Tsingshanin hallituksen puheenjohtajana⁸⁹. Tsingshanilla on Indonesiassa kolme sen enemmistöomistamaa teollisuuspuistoa⁹⁰, Indonesia Morowali Industrial Park (IMIP), Indonesia Weda Bay Industrial Park (IWIP), jota käsitellään tarkemmin seuraavissa alaluvuissa sekä Indonesia Konawe Industrial Park (IKIP). IKIP oli tätä raporttia kirjoitettaessa vielä rakennusvaiheessa, ja sen arvioitiin aloittavan toimintansa vuoden 2025 aikana⁹¹.

86 Jong, Hans Nicholas. (10.6.2025). Indonesia halts most nickel mining in Raja Ampat, but allows one controversial permit. Mongabay. Haettu 25.11.2025 osoitteesta <https://news.mongabay.com/2025/06/indonesia-halts-most-nickel-mining-in-raja-ampat-but-allows-one-controversial-permit/>

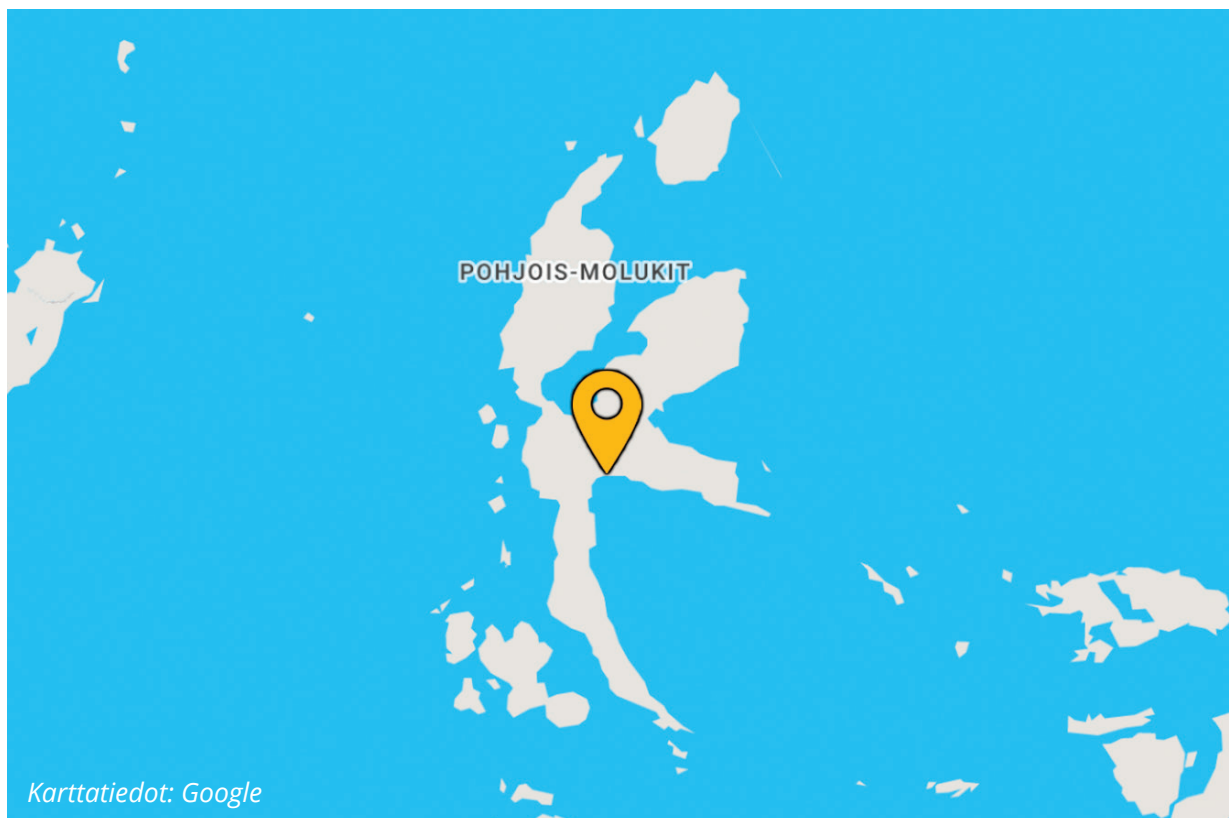
87 Yhtiön operatiivisista toiminnoista vastaa Eternal Tsingshan Group. EQS Newswire. (9.10.2025) Deewin Tian-xia Signs Strategic Cooperation Agreement with Eternal Tsingshan Group on Intelligent Logistics in Overseas Industrial Parks. Financial Times. Haettu 25.11.2025 osoitteesta https://markets.ft.com/data/announce/detail?dockey=600-202510091145DGAP__ASPR__corporate_2210860_en-1; Eternal Tsingshan Group. Overview. Haettu 20.1.2025 osoitteesta https://www.etsingshan.com/Art/Art_38/Art_38_69.aspx

88 Sumitomo Metal Mining, Vuosiraportti 2024, Global nickel supply (2023), s. 143. https://www.smm.co.jp/en/ir/library/integrated_report/pdf/2024/2024_AII_EN.pdf

89 Qizhidao. Tsingshan Group. Tiedot haettu 19.10.2025 osoitteesta <https://qiye.qizhidao.com/company/2d3cd8b241a-b2a64cd2ead914f6c33fc.html>; Forbes. Xiang Guangda – profile. Tiedot haettu 23.10.2025 osoitteesta <https://www.forbes.com/profile/xiang-guangda/>

90 Eternal Tsingshan Group. Group introduction. Haettu 20.10.2025 osoitteesta https://www.etsingshan.com/Art/Art_38/Art_38_69.aspx; Merdeka Battery Materials. Overview. Haettu 20.10.2025 osoitteesta <https://merdekabattery.com/en/company/about>

91 Merdeka Battery. IKIP. Haettu 10.11.2025 osoitteesta <https://merdekabattery.com/en/business/ikip>

Indonesia Weda Bay Industrial Park (IWIP) sijaitsee Indonesiassa Pohjois-Molukkeilla, Keski-Halmaheran hallintoalueella.

Tsingshan Holding Group ei ole listautunut pörssiin ja sen toiminnasta on vain vähän julkisia tietoja saatavilla. Yhtiön verkkosivuilla esitettävät tiedot yhtiön vastuullisuudesta ovat lähes olemattomia. Yhtiö esittelee yritysvastuutekonaan muun muassa kehittäneensä Indonesiassa teollisuuspuistot ja kaivostoiminnan yhdistävän liiketoimintakonseptin (ks. seuraavat alaluvut), joiden avulla säästetään energiaa kuljetuksista.⁹² Yhtiö ei tiettävästi ole julkaissut ihmisoikeuspolitiikkaa, yritysvastuuraporttia tai muita yritysvastuutietoja.

Yritysten vastuullisuuskäytäntöjä standardoiva ja vertaileva World Benchmark Alliance (WBA) on omassa Tsingshan Holding Groupia koskevassa Nature Benchmark -arviossaan todennut yhtiön ympäristöä koskevan suoriutumisen heikoksi. WBA on todennut arvionsa pohjaksi, ettei yhtiön vastuullisuuskäytännöistä ole saatavissa mitään tietoja.⁹³ Yritysvastuutietokantaa ylläpitävä kansainvälinen Business and Human Rights Resource Centre taas on lukuisia kertoja pyytänyt Tsingshanilta kommentteja koskien sen toiminnan

92 Tsingshan Holding Group. Social responsibility – Ecological and environmental protection. Haettu 12.5.2025 osoitteesta <https://www.tssgroup.com.cn/peplo/duty1/>

93 World Benchmark Alliance. Tsingshan Holding Group. Tiedot haettu 20.10.2025 osoitteesta <https://archive.worldbenchmarkingalliance.org/publication/heavy-industries/companies/tsingshan-holding/>

vastuullisuudesta esitettyä kritiikkiä. Yhtiö ei kuitenkaan ole vastannut yhteenkään kommenttipyyntöön.⁹⁴

Tässä raportissa tarkemmin tarkasteltava IWIP on Tsingshanin enemmistöomistama nikkelä jalostava teollisuuspuisto Indonesiassa. Se sijaitsee Lelilefin kylässä, Wedan piirissä, Keski-Halmaheran hallintoalueella, Pohjois-Molukkien provinssissa.

IWIPissä tuotetaan erityisesti nikkeliraakarautaa, joka laivataan pääasiassa Kiinaan käytettäväksi Tsingshanin kiinalaisissa ruostumatonta terästä tuottavissa tehtaissa⁹⁵. Muina päätuotteina teollisuuspuistossa tuotetaan myös nikkelikiveä, elektrolyyttistä nikkeliä sekä nikkelisulfaattia ja MHP:tä.⁹⁶ Mediatiedoissa on mainittu tuotteena myös ferronikkeli.⁹⁷

Tsingshan on IWIPin suurin omistaja (Tsingshan omistaa IWIPistä 40 prosentin osuuden tytäryhtiönsä Perlus Technologyn kautta). Muita omistajia ovat kiinalainen Huayou Cobalt (30 prosentin omistusosuudella) ja Zhenshi Group (30 prosentin omistusosuudella).⁹⁸

IWIP on nimetty yhdeksi Indonesian valtion strategisista kärkihankkeista⁹⁹. IWIP integroi kaivostoiminnan nikkelin jalostukseen ja osittain korkean jalostusasteen tuotteiksi ja kasvattaa näin Indonesiaan mineraaleista jäävää arvonlisää.

IWIP-teollisuuspuistossa toimii teollisuuspuiston julkisen verkkosivun mukaan vuokralaisina kolme yritystä: kaivosyhtiö PT Weda Bay Nickel WBN (ks. luku 3.9), nikkelä jalostava PT Yashi Indonesia Investment¹⁰⁰ sekä nikkelisulfaattia akkuteollisuudelle valmistava

94 Business and Human Rights Resource Center. Tsingshan Group. Tiedot haettu 27.11.2025 osoitteesta <https://www.business-humanrights.org/en/companies/tsingshan-group/>

95 Nickel Industries Limited. Indonesia Weda Bay Industrial Park (IWIP). Haettu 23.10.2025 osoitteesta <https://nickelindustries.com/tsingshan-collaboration/?tab=iwip-group>

96 IWIP. ESG Report 2024, s. 8. <https://iwip.co.id/en/esg-report/>

97 The South East Asia Iron and Steel Institute. (24.6.2020). Yashi Indonesia's First Rotary Kiln Furnace Starts Production. Haettu 27.11.2025 osoitteesta <https://www.seaisi.org/details/1564?type=technology-steel-applications>; Ferronikkelin tuotanto mainitaan sivumennen myös IWIPin vuoden 2024 vastuullisuusraportissa (ks. s. 30) vaikka sitä ei listatakaan teollisuuspuiston päätuotteeksi (s. 8).

98 Tiedot IWIPin omistajien osakeomistuksista perustuvat erilaisiin media- ja järjestöraportteihin, ks. esim. BHRRC, 2023, Powering electric vehicles, s. 14. https://media.business-humanrights.org/media/documents/2023_EV_supply_chains.pdf; Ferro Alloy Net. (21.11.2023). First Station of Nickel Plants Visiting at IWIP and PT. VDNI. Haettu 27.11.2025 osoitteesta https://m.ferroalloy.net.com/news/first_station_of_nickel_plants_visiting_at_iwip_and_pt_vdni.html. IWIP ei julkaise taloudellisia tietojaan koskevaa vuosiraporttia, kuten eivät myöskään Tsingshan Group tai Zhenshi Group. IWIPissä osaomistajana oleva Huayou Cobalt julkaisee vuosiraportin, mutta se ei raportissaan kerro omistusosuuttaan IWIPistä. IWIPin kirjanpitoarvo Huayou Cobaltin vuoden 2024 vuosiraportissa oli noin 24 miljoonaa euroa, ks. s. 214 <https://www.huayou.com/Public/Uploads/uploadfile2/files/20250418/2024AnnualReportofHuayouCobalt.pdf>

99 IWIP. About IWIP. Haettu 12.8.2025 osoitteesta <https://iwip.co.id/en/about-iwip/>

100 PT Yashi Indonesia Investment on Zhenshi Holding Group, Co., Ltd:n, Shanghai Decent Investment (Group) CO., Ltd:n ja Zhejiang Huajun Investment Co., Ltd:n yhteisyritys. IWIP. PT Yashi Indonesia Investment. Haettu 21.10.2025 osoitteesta <https://iwip.co.id/en/pt-yashi-indonesia-investment-en/>. Shanghai Decent Investment Group on Tsingshanin omistama yritysryhmä. Nickel Industries. Nickel Industries and Tsingshan Partnership. Haettu 21.10.2025 osoitteesta <https://nickelindustries.com/tsingshan-collaboration/>

Youshan Nickel Indonesia Company.¹⁰¹ Tsingshanilla on merkittävä omistusosuus kaikissa edellä listatuissa yhtiöissä. Tosiasiassa teollisuuspuistossa toimii moninkertainen määrä yrityksiä (ks. luku 3.2), ja se työllistää tuhansia työntekijöitä. Virallista tietoa työntekijöiden määrästä ei tätä raporttia varten saatu. Julkisuudessa esitetyt arviot IWIPissä työskentelevien työntekijöiden määrästä vaihtelevat suuresti.

IWIPissä toimivat yritykset ostavat käyttämänsä malmin edellä mainitulta PT Weda Bay Nickel WBN:n kaivokselta, joka myös jalostaa malmia itse IWIP-teollisuuspuistossa.¹⁰² Nikkelimalmia tuodaan IWIPissä toimivien yritysten käyttöön myös Filippiineiltä¹⁰³ ja muualta Indonesiasta. Greenpeacen vuonna 2025 julkaiseman raportin mukaan IWIPille on toimitettu nikkeliä muun muassa PT Gag Nikelin ja PT Kawei Sejahtera Miningin kaivoksista, jotka sijaitsevat Indonesian pienillä saarilla.¹⁰⁴ Kaivostoiminta pienillä saarilla on Indonesiassa kiistelty kysymys ja siihen liittyy myös juridisia epäselvyyksiä (ks. luku 2.2.2).

IWIPin asiakkaat ja vastuullisuuslinjaukset

IWIPin asiakkaita on vaikeaa jäljittää. Esimerkiksi Greenpeacen vuonna 2025 julkaistussa nikkeli tuotantoa koskevassa raportissa todettiin, että läpinäkymättömät arvoketjut tekevät IWIPissä jalostettujen tuotteiden yhdistämisen loppukäyttäjiin kuten sähköautoyhtiöihin mahdottomaksi. Myös Finnwatch pyysi vuonna 2023 sähköautoyhtiöitä avaamaan akkumineraaliketjujaan ja kävi läpi yritysten mineraaleja koskevaa raportointia. Vain harvat yhtiöt antoivat mitään tietoja mineraalien alkutuottajista, ja annetutkin tiedot olivat puutteellisia.¹⁰⁵

Joitain tietoja yhtiöiden yhteyksistä IWIPissä toimiviin yrityksiin kuitenkin on saatavilla. Esimerkiksi yhdysvaltalainen sähköautovalmistaja Tesla ostaa nikkeliä IWIPin omistajiin kuuluvilta Huayou-yhtiöltä Indonesiasta¹⁰⁶. Huayoulla ja Tsingshanilla on IWIPissä yhteisyritys nimeltä Youshan Nickel Indonesia Company. Tesla hankkii Indonesiasta nikkeliä

101 Youshan on Huayou Groupin ja Tsingshan Groupin yhteisyritys. IWIP, Tenant, <https://iwip.co.id/en/tenant-2/> (vierailtu 5.5.2025)

102 PT WBN. Operations. Haettu 12.8.2025 osoitteesta <https://www.wedabaynickel.com/en/weda-bay-nickel/our-business/operations/>; Eramet. Investor presentation January 2025, s. 18 <https://www.aramet.com/wp-content/uploads/2025/01/2025-01-07-Eramet-Investor-Presentation.pdf>

103 Mining.com. (30.9.2024). Tsingshan cuts Indonesian nickel output due to tight ore supplies. Haettu 27.11.2025 osoitteesta <https://www.mining.com/web/tsingshan-cuts-indonesian-nickel-output-due-to-tight-ore-supplies/>

104 Greenpeace. (12.6.2025). Greenpeace investigation reveals extent of nickel mining plans in Raja Ampat, Indonesia's 'Last Paradise'. Haettu 27.11.2025 osoitteesta <https://www.greenpeace.org/southeastasia/press/67025/nickel-mining-plans-in-raja-ampat/>

105 Ibid.; Finnwatch. (2023). Sähköautot vastuullisuuden tiellä? <https://finnwatch.org/fi/tutkimukset/saehkoeautot-vastuullisuuden-tiellae>

106 Tesla. (2024). Impact Report 2024, s. 166. https://www.tesla.com/ns_videos/2024-extended-version-tesla-impact-report.pdf

myös CNGR-yhtiön¹⁰⁷ kautta, joka sekin on käynnistämässä tuotantoa IWIPissä¹⁰⁸. Tesla ei kuitenkaan ole vahvistanut ostavansa nikkeliä juuri IWIPistä.

Tätä raporttia varten Finnwatch kävi läpi Indonesian tullitilastoja keskittyen erilaisten nikkelituotteiden vientiin IWIPin läheisyydessä sijaitsevasta, mineraalivientiin erikoistuneesta Wedan satamasta¹⁰⁹. Tullitilastoista selviää, että muun muassa Teslan alihankkija Huayou Hongkong¹¹⁰ on vuonna 2025 ostanut nikkeliä IWIPissä toimivalta PT Eternal Nickel Industry -yritykseltä. Finnwatch pyysi Teslalta tietoja siitä, sisältävätkö sen ostot IWIPissä tuotettua nikkeliä. Tesla vastasi Finnwatchille viittaamalla vastuullisuusraporttinsa nikkeliä koskevaan osioon sekä yleisiin vastuullista hankintaa koskeviin prosesseihinsa. Lisäksi Tesla totesi ettei voi antaa kirjallista vastausta Finnwatchin kysymyksiin, mutta osallistuu tapaamiseen Finnwatchin kanssa kuullakseen lisää raportin löydöksistä.¹¹¹

Finnwatchin selvityksen perusteella nikkeliä IWIPistä ovat vuosina 2024 ja 2025 ostaneet myös saksalaisen Thyssenkruppin tytäryhtiö Thyssenkrupp Materials Trading GmbH ja sveitsiläisen Glencoren norjalainen tytäryhtiö Glencore Nikkelverk AS. Finnwatch lähetti myös näille yrityksille kyselyn IWIPistä tehdyistä ostoista. Kyselyn yhteydessä yrityksille kerrottiin, että Finnwatchin tekemässä selvityksessä IWIPin toiminnassa oli löydetty työelämän oikeuksiin liittyviä ongelmia.

Thyssenkrupp ehdotti Finnwatchille palaveria, mutta perui sen sitten sairastumisen vuoksi. Yritys ehdotti uutta palaveria myöhempään, yli kaksi viikkoa alkuperäistä vastausaikaa myöhempään ajankohtaan. Finnwatch ei voinut siirtää asian käsittelyä niin pitkälle ja pyysi vastaukset tapaamisen sijaan kirjallisesti. Thyssenkrupp ei vastannut suoraan esitettyihin kysymyksiin, mutta kertoi ylätasolla sitoutuneensa ympäristöä ja sosiaalisia kysymyksiä koskeviin vastuullisuusstandardeihin. Thyssenkruppin mukaan se tekee säännöllisiä riskianalyyskejä varmistaakseen alihankkijoidensa noudattavan yhtiön vastuullisuusohjeistoa (Supplier Code of Conduct). Lisäksi Thyssenkrupp kertoi noudattavansa Saksan yritysvastuulakia. Thyssenkruppin mukaan Finnwatchin kuvaamat ongelmat IWIPissä olisivat vastoin näitä standardeja ja siksi se ottaa Finnwatchin raportin löydökset hyvin vakavasti ja huomioi ne sisäisissä prosesseissaan.¹¹²

107 Ibid. CNGR-yhtiö on tullut Suomessa tunnetuksi Haminan akkutehdashankkeesta, josta yhtiö vetäytyi keväällä 2025, ks. FMG. (4.4.2025). CNGR Advanced material vetäytyy Haminan PCAM-tehdashankkeesta. Haettu 27.11.2025 osoitteesta <https://www.mineralsgroup.fi/fi/ajankohtaista/uutiset/cngr-advanced-material-vetaytyy-haminan-pcam-tehdashankkeesta.html>

108 GNCR:n vuoden 2023 vastuullisuusraportin (s. 4 ja 77) mukaan yritys on auditoinut sulaton IWIPissä, mutta sillä ei ole raportointiperiodina ollut siellä vielä pysyvää tuotantoa: "Among them, the Industrial Bases of Morowali and Weda Bay were not in stable operation during the reporting period". Raportti on saatavilla osoitteesta <https://www.cnrgf.com.cn/Upload/Template/web/Files/202405/074fd6ea-7ac3-449e-a4d8-932c130c9561.pdf>

109 The Freight. Weda. Haettu 20.11.2025 osoitteesta <https://thefreight.net/port/weda-idwed/>

110 Energy Trend. (8.8.2022). CNGR Advanced Material and Huayou Cobalt Have Secured Orders for Ternary Precursors from Tesla. Haettu 4.4.2025 osoitteesta <https://www.energytrend.com/news/20220808-29569.html>

111 Tesla. Diana Rosenbergin sähköposti Finnwatchille 6.12.2025

112 Thyssenkrupp. Thorsten Sörjen sähköposti Finnwatchille 5.12.2025

Glencore Nikkelverk AS ei vastannut Finnwatchille mitään. Muistutus kyselystä lähetettiin yhtiön yleisen osoitteen lisäksi myös yhtiön verkkosivuilla annettuun whistleblower-kanavan sähköpostiosoitteeseen. Kyseisestä sähköpostiosoitteesta saatiin kuitenkin virheilmoitus, jonka mukaan osoitteeseen voivat lähettää sähköpostia vain todennetut (*authenticated*) lähettäjät.

IWIPiin ovat kaupallisissa yhteyksissä tullitilastojen perusteella myös globaalisti toimivat teräsajat kuten Posco¹¹³ ja Trafiguran sijoitusyhtiö Trafigura Investment China Co Ltd. Tullitilastoista voidaan päätellä, että suurin osa IWIPissä toimivien yhtiöiden asiakkaista sijaitsee Kiinassa. Wedan sataman erilaisia nikkelituotteita sisältävistä lähetyksistä yli 90 prosenttia suuntautui Kiinaan ajanjaksolla 1.1.2024–30.6.2025. Kiinan kautta IWIPissä tuotettua nikkeliä päätyy mitä todennäköisemmin EU:n markkinoille. Tuonnin jäljittäminen on kuitenkin vaikeaa muun muassa siksi, että toisin kuin monissa kolmansissa maissa, EU:ssa yritystietoja sisältävät tullitiedot on salattu¹¹⁴.

IWIPin mahdollisia omia yritysvastuulinjauksia ei voitu tätä raporttia varten juurikaan arvioida sillä sen verkkosivuilla tai muissa julkisissa materiaaleissa on vastuullisuudesta vain vähän tietoa. Teollisuuspuisto ei myöskään vastannut Finnwatchin yhteydenottoihin. IWIP kertoo sivuillaan pääsääntöisesti erilaisista hyväntekeväisyshankkeista kuten antamista stipendeistä, lahjoituksista ja sponsoroinnista. Lisäksi yritys kertoo tukeneensa erilaisia infrastruktuurihankkeita alueella. Teollisuuspuisto kertoo muun muassa rakentaneensa yhteensä 8,7 kilometriä teitä.¹¹⁵

IWIPin vähemmistöomistaja Huayou on vuonna 2024 antamassaan vastauksessa¹¹⁶ Climate Rights International -järjestölle kertonut IWIPin laatineen erilaisia vastuullisuuslinjauksia ja aikeissa julkaista vastuullisuusraportin vuotta 2024 koskien. Vastuullisuusraportti¹¹⁷ julkaistiin IWIPin verkkosivuilla vuoden 2025 lopussa kun tätä raporttia viimeisteltiin.

IWIPin vastuullisuusraportin kerrotaan käyttävän referenssinään muun muassa kansainvälistä GRI-raportointistandardia. Raporttia ei ole varmennettu ja siinä on yrityksen sidosryhmän näkökulmasta monenlaisia puutteita. On esimerkiksi epäselvää, mikä raportin rajaus on. Raportoinnin kohteena kerrotaan olevan ”Indonesia Weda Bay Industrial Park”.

113 Tullitilastojen mukaan Posco tekee ostoja PT Nicole Metal Industry NMI -yhtiöltä. Posco on ko. yhtiön vähemmistöomistaja. Ks. esim. Poscon vastaus Business and Human Rights Center -järjestölle keväällä 2024 <https://www.business-human-rights.org/en/latest-news/poscos-response-4/>

114 Ks. esim. Finnwatch. (2017). Transparency now – Legal briefing on the disclosure of EU customs data. https://finnwatch.org/images/pdf/FW_Transparency_of_customs_data_legal_briefing.pdf

115 IWIP. CSR Journey. Haettu 5.5.2025 osoitteesta <https://iwip.co.id/en/csr-journey/>; IWIP. Corporate Social Responsibility. Haettu 5.5.2025 osoitteesta <https://iwip.co.id/en/corporate-social-responsibility/>

116 Huayoun vastaus Climate Rights International -järjestölle on saatavissa osoitteesta <https://cri.org/wp-content/uploads/2024/01/The-response-of-Huayou-Cobalt.pdf>

117 IWIP. (2025). ESG Report 2024. https://iwip.co.id/wp-content/uploads/2025/09/IWIP_2024_ESG_Report-public.pdf

IWIPin alueella toimiviin vuokralaisiin viitataan yksittäisissä anekdooteissa ja tilastoissa, mutta raportoinnin piirissä olevia yrityksiä ei kuitenkaan ole lueteltu raportissa. Raportti myös sivuuttaa monta IWIPin toiminnan kannalta olennaista datapistettä, ja on vaikea nähdä sen kaikilta osin vastaavan IWIPin toteuttaman olennaisuusanalyysin tuloksia. IWIPin raportissaan avaaman analyysin perusteella materiaalisia asioita teollisuuspuistolle ovat muun muassa työterveys- ja turvallisuus, vastuulliset arvoketjut ja ilmastonmuutos¹¹⁸. Silti IWIP ei vastuullisuusraportissaan raportoi lainkaan ilmastopäästöjään (GRI 305-1 - GRI 305-4¹¹⁹) tai energiankäyttöään (GRI 302-1 - GRI 302-3¹²⁰). Se jättää raporttimatta myös lukuisat arvoketjujen vastuullisuutta koskevat kohdat (esim. GRI 308-1 - GRI 308-2¹²¹, GRI 407-1¹²², GRI 408-1¹²³, GRI 409-1¹²⁴, GRI 414-2¹²⁵). Myöskään IWIPissä sattuneiden onnettomuuksien määrää (GRI 403-9¹²⁶) ei raportoida.

Tätä raporttia varten selvitettiin tarkemmin työelämän oikeuksien toteutumista IWIPissä. Selvityksen tuloksia käsitellään tarkemmin seuraavissa alaluvuissa.

3.1 Näin selvitys tehtiin

Selvitys perustuu paikallisten ammattiliittojen sekä 22 teollisuuspuistossa työskentelevän työntekijän haastatteluun. Haastattelut tehtiin heinäkuussa 2025.

Haastattelut toteutti Finnwatchin kumppani indonesialainen työelämän oikeuksiin erikoistunut järjestö Sedane Labour Resource Centre LIPS. Pitkät laadulliset haastattelut tehtiin Finnwatchin laatiman haastattelurungon pohjalta indonesian kielellä. Työntekijöiltä kysyttiin muun muassa rekrytointeihin, palkkaukseen, ylityökäytäntöihin, työturvallisuuteen ja asumiseen liittyviä kysymyksiä. Haastattelujen yhteydessä tarkasteltiin myös työntekijöiden työsopimuksia ja palkkakuitteja. Haastattelut järjestettiin työntekijöiden kotona tai paikallisissa kahviloissa, joissa työntekijät pystyivät puhumaan vapaasti. Haastateltujen henkilöllisyys on Finnwatchin tiedossa, mutta haastateltujen suojelemiseksi heidän nimiään ei kerrota tässä raportissa.

118 IWIP. (2025). ESG Report 2024, s. 16 https://iwip.co.id/wp-content/uploads/2025/09/IWIP_2024_ESG_Report-public.pdf

119 305-1 Direct (Scope 1) GHG emissions, 305-2 Energy indirect (Scope 2) GHG emissions, 305-3 Other indirect (Scope 3) GHG emissions, 305-4 GHG emissions intensity

120 302-1 Energy consumption within the organization, 302-2 Energy consumption outside of the organization, 302-3 Energy intensity

121 308-1 New suppliers that were screened using environmental criteria, 308-2 Negative environmental impacts in the supply chain and actions taken

122 407-1 Operations and suppliers in which the right to freedom of association and collective bargaining may be at risk

123 408-1 Operations and suppliers at significant risk for incidents of child labor

124 409-1 Operations and suppliers at significant risk for incidents of forced or compulsory labor

125 414-2 Negative social impacts in the supply chain and actions taken

126 403-9 Work-related injuries

Kaikki haastatellut työntekijät olivat indonesialaisia, keskimäärin noin 25–30 vuotiaita miehiä. Työntekijät työskentelivät IWIPissä muun muassa hitsaajina, koneenkuljettajina ja ahjon käyttäjinä. Finnwatchin käytössä on ollut myös viimeisin teollisuuspuistossa solmittu työehtosopimus, jonka avulla teollisuuspuiston työehtoja on joiltain osin voitu arvioida haastatteluja laajemmin.

IWIPille lähetettiin raportin sitä koskevat osiot kommentoitavaksi ennen raportin julkaisua ja sitä tavoiteltiin useita kertoja. IWIP ei kuitenkaan vastannut kommentointipyyntöihin. Kommentointimahdollisuus tarjottiin myös Tsingshanille, mutta sekään ei vastannut Finnwatchin yhteydenottoon.

3.2 IWIP vastaa rekrytoinneista, koeaikakäytännöissä on epäselvyyksiä

IWIP-teollisuuspuistossa toimii vuokralaisena useita eri yrityksiä, joista osa on IWIPin suurimman omistajan Tsingshanin osaomistuksessa. Vaikka alueella toimii useita eri yrityksiä, näyttäytyy IWIP työntekijöille yhtenä isona työnantajana. IWIP vastaa työntekijöiden rekrytoinneista, allekirjoittaa työ sopimukset ja on solminut ammattiliiton kanssa laajasti koko IWIPin alueella noudatettavan työehtosopimuksen (ks. luku 3.8).

Haastateltujen työntekijöiden mukaan yleisin tapa saada työpaikka IWIPissä on laatia sähköinen hakemus, joka täytetään verkossa. Verkkolomakkeen täyttämisen jälkeen soveltuvat hakijat kutsutaan terveystarkastukseen, minkä jälkeen he allekirjoittavat työ sopimuksen. Työsopimus tehdään kullekin työnantajalle erikseen, mutta työ sopimukset allekirjoittaa IWIPin henkilöstöjohtaja.

Haastatellut työntekijät työskentelivät kaikkiaan 12 eri yrityksen palveluksessa, ja osa heistä oli työskennellyt IWIPissä useiden eri työnantajien alaisuudessa¹²⁷. Osa haastatelluista työntekijöistä kertoi ymmärtäneensä varsinaisen työnantajansa ja tehtävänsä vasta silloin, kun he olivat saaneet kulkulupa liittyvän työnantajan henkilökortin. Työnantaja on näkyvissä myös työntekijöille annettavissa palkkakuiteissa.

Suuri osa haastatelluista on saapunut IWIPiin muista Indonesian provinseista kuten Etelä-Sulawesilta, Pohjois-Sulawesilta, Gorontaloista ja Molukkeilta. Haastateltavat kertoivat IWIPin suosivan työntekijöitä, joilla on paikallinen, Pohjois-Molukkien henkilötodistus. Siksi kaikki muualta tulleet työntekijät olivat hankkineet paikallisen henkilöllisyystodistuksen. Paikallista henkilötodistusta suositetaan mahdollisesti siksi, että sillä voidaan perus-

¹²⁷ Työntekijät olivat työskennelleet IWIPissä muun muassa seuraavien yritysten palveluksessa: PT BSE (Blue Sparking Energy), PT IFMI (Infei Metal Industry), PT JBMI (Jade Bay Metal Industry), PT LPI (Layanan Pemeliharaan Integrasi), PT LTH (Layanan Trans Halmahera), PT LTL (Landasan Teknik Lestari), PT LVMI (Lin Victor Metal Industry), PT PMKI (Perintis Makmur Indonesia), PT SNMI (Sunny Metal Industry), PT TUJ (Tanjung Ulie Jaya), PT Weda Bay Port, Youshan Nickel Indonesia Company

tella IWIPin käyttävän paljon paikallista työvoimaa¹²⁸ ja tuovan muita paikallisia hyötyjä, esimerkiksi työttömyyttä vähentämällä.

Uudet työntekijät saavat kolme päivää kestävän koulutuksen työtehtäviinsä sekä seitsemän päivää kestävän niin sanotun ”marssikoulutuksen” (P2B, *Peraturan Baris Berbaris*¹²⁹). P2B-koulutuksen tarkoituksena on oppia henkistä kestävyyttä ja armeijamaista kurinalaisuutta. Koulutuksen pitävät IWIPin turvallisuusosaston työntekijät, joiden kerrotaan olevan armeijasta eläköityneitä upseereita.

Osassa haastatteluista nousi esiin, että IWIP-teollisuuspuistoon tulevat uudet työntekijät palkataan ensin kuuden kuukauden määräaikaiseen työsuhteeseen siitä huolimatta, että määräaikaisuudelle ei työntekijöiden kertomuksen perusteella vaikuta olevan perusteita. Indonesiassa määräaikaisen työsuhteen ehdot edellyttävät esimerkiksi silloin kun työ on kertaluontoista, lyhytkestoista tai kausiluonteista tai että se liittyy jonkin uuden tuotteen tai aktiviteetin kokeiluluonteiseen testaamiseen¹³⁰. Määräaikaisen työsuhteen päättymisen jälkeen työsuhde IWIPissä lopetetaan muutamaksi päiväksi. Sen jälkeen työntekijä palkataan uutena työntekijänä vakituisen työsuhteeseen, tällä kertaa kolmen kuukauden koeajalla, mikä on Indonesian lainsäädännössä asetettu koeajan enimmäispituus¹³¹.

Työntekijöiden työnantajaa voidaan vaihtaa työnantajan yksipuolisella päätöksellä IWIPin sisällä (ks. lisää luvusta 3.8).

Haastatellut työntekijät, jotka kaikki olivat Indonesian kansalaisia, eivät raportoineet IWIPissä perittävän laittomia rekrytointimaksuja. Indonesiassa yleinen korruptio on kuitenkin läsnä myös IWIPin alueella. Tiettyihin tehtäviin tarvitaan esimerkiksi poliisilta rikosrekisteri, mutta haastatellun mukaan puhtaan rikosrekisterin voi ostaa rahalla. Myös raskaiden ajoneuvojen ajamiseen oikeuttavan B-ajokortin voi saada nopeasti haltuunsa maksamalla kaksi miljoonaa rupiaa (normaali hinta ajokortille on 280 000 Indonesian rupia, noin 14 euroa, sisältäen maksun ajokokeesta).

128 IWIP on omilla verkkosivuillaan ilmoittanut tavoitteistaan työllistää kymmeniä tuhansia paikallisia, ks. esim. <https://iwip.co.id/en/home/>

129 P2B-koulutusta esitellään myös IWIPin Youtube-kanavalla, ks. <https://www.youtube.com/watch?v=akuBFxPM8Mw>

130 Indonesia Government Regulation No. 35/2021, artikla 4. Haettu 28.11.2025 osoitteesta <https://indolabourdatabase.wordpress.com/wp-content/uploads/2021/05/government-regulation-no.-35-of-2021-on-non-permanent-work-agreement-english-version.pdf>

131 Pasal 60 Undang-Undang (UU) No. 13/2003 tentang Ketenagakerjaan, Article 60 of Law No. 13 of 2003 on Manpower. Natlex. ILO. Haettu 27.11.2025 osoitteesta <https://natlex.ilo.org/dyn/natlex2/natlex2/files/download/64764/IDN64764%20New.pdf>

3.3 Työntekijöiden peruspalkka vastaa minimipalkkaa, mutta heillä teetetään valtavia määriä ylitöitä

Työntekijöiden palkkarakenne on monimutkainen. Palkka koostuu peruspalkasta sekä kiinteistä ja vaihtelevista lisistä sekä ylityökorvauksista. Lisäksi palkkaan tehdään erilaisia lakisääteisiä ja IWIPin itse määrittelemiä vähennyksiä.

Haastateltujen työntekijöiden saama peruspalkka oli keskimäärin noin 3 miljoonaa Indonesian rupiaa. Sen päälle IWIPissä maksetaan kiinteää elinkustannuksiin sidottua lisää (COLA, *cost-of-living allowance*). Lisän tarkoituksena on varmistaa työntekijöiden toimeentulo korkean inflaation tilanteessa. Toinen työntekijöille maksettava kiinteä lisä on paikkaan (Halmahera) sidottu lisä.

Kiinteät lisät on listattu ja kuvattu IWIPissä käytössä olevassa työehtosopimuksessa (ks. myös luku 3.8). Näitä kiinteitä lisiä tätä raporttia varten haastatelluille työntekijöille maksettiin noin 500 000 Indonesian rupiaa (25 euroa¹³²) kuukaudessa.

Kiinteiden lisien myötä palkka nousee noin 3,5 miljoonaan rupiaan (178 euroa). Paikallinen minimipalkka, johon kiinteät lisät lasketaan mukaan, on noin 3,4 miljoonaa Indonesian rupiaa (173 euroa) vuonna 2025. Työntekijöiden palkat IWIPissä vastaavat siis paikallista minimipalkkaa.

Erilaisia vaihtelevia lisiä haastatellut työntekijät saivat lisäksi noin 620 000 - 2 750 000 Indonesian rupiaa (32–140 euroa) kuukaudessa. Näihin kuuluivat muun muassa erilaiset kokemuslisät ja yövuorolisä.

Tosiasiassa työntekijät ansaitsevat kuitenkin huomattavasti enemmän. Tämä johtuu siitä, että haastateltujen työntekijöiden palkasta jopa lähes puolet koostui ylityökorvauksista. Keskimäärin haastatellut saivat yli 3,5 miljoonaa Indonesian rupiaa (178 euroa) ylityökorvauksia.

IWIPissä työskentelevät työntekijät tekevät töitä pääsääntöisesti kahdessa eri järjestelmässä. Osa työntekijöistä tekee vuorotyötä, jossa virallinen työaika on kahdeksan tuntia päivässä, viisi päivää viikossa. Ei-vuorotyötä tekevät työntekijät työskentelevät seitsemän tuntia päivässä kuutena päivänä viikossa.

Tosiasiassa työntekijöiden työpäivät erityisesti vuorotyössä ovat huomattavasti pidemmät ja he työskentelevät joka päivä yhteensä 12 tuntia (8 tuntia työtä, 4 tuntia ylitöitä). Haastatellut työntekijät eivät kuitenkaan pitäneet tekemäänsä työtä ylityönä, vaan se miellettiin pakolliseksi työvuoroon kuuluvaksi työajaksi. 12 työtunnin lisäksi työnantaja saattaa teettää myös muuta ylityötä (esimerkiksi työvuoroja työntekijän vapaapäivinä), ja

¹³² Raportin valuuttamuunnoksissa on käytetty Indonesian rupian joulukuun 2025 kurssia. Suomen pankki. Valuuttakurssit. <https://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/korot-ja-valuuttakurssit/valuuttakurssit/>

vain tätä osaa työstä työntekijät kutsuivat ylityöksi. Indonesian lain¹³³ mukaan ylityötunneista maksetaan ensimmäisestä tunnista 1,5-kertainen korvaus ja 2-kertainen korvaus sen jälkeen tulevista tunneista. Työntekijöiden palkkakuiteihin ei ole merkitty työskenteleminen ylityötuntien määrää vaan vain niistä saatu korvaus yhteenlaskettuna summana. Tehtyjen ylityötuntien määrää ja niistä maksettujen ylityökorvausten asianmukaisuutta ei siksi voitu tarkistaa palkkakuiteista. Ylityökorvausten määrästä voidaan kuitenkin päätellä, että yksittäiset haastatellut työntekijät olivat tehneet pitkälti yli sata tuntia ylityötä kaudessa. Indonesian lain mukaan ylityötä voidaan tehdä 4 tuntia päivässä, mutta vain 18 tuntia viikossa.¹³⁴

IWIPin rakennushankkeissa on myös niin sanottuja ”all-in” -työntekijöitä, jotka työskentelevät kahdeksan tuntia päivässä seitsemänä päivänä viikossa. Nämä työntekijät saavat huomattavasti muita korkeampaa palkkaa, mutta juhlapäivien lisäksi vapaapäiviä ei ole lainkaan.

Haastateltujen työntekijöiden palkkakuiteissa näkyivät myös rivit lukuisille tavanomaisille lakisääteisille vähennyksille. Näitä ovat muun muassa lakisääteiset verot, sosiaali- ja eläketurvamaksut ja terveystakuutusmaksut. Terveystakuutusmaksuja ei kuitenkaan oltu peritty yhdeltäkään haastatellulta työntekijältä. Ammattiliittoon kuuluvien työntekijöiden jäsenmaksut vähennetään myös suoraan palkasta.

Lisäksi palkkakuiteista löytyi kategorioita myös kyseenalaisille vähennyksille, kuten suojarusteista tehtäville vähennyksille. Työntekijöiden mukaan tällainen vähennys tehdään jos työntekijän suojarusteet hajoavat tai häviävät ja työnantaja katsoo sen johtuneen työntekijän huolimattomuudesta. Työntekijät joutuvat myös maksamaan 140 000 - 300 000 rupian (7–15 euroa) sakkomaksun jos he ovat luvatta poissa töistä. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi silloin jos itsensä sairaaksi kokeva työntekijä ei saa työnantajan hyväksymältä klinikalta sairaspöytäkirjasta todistusta. Useassa haastattelussa nostettiin esiin, että sairaspöytäkirjojen todistaminen työnantajan haluamalla tavalla oli monimutkainen prosessi, jossa erilaisia lupia ja ilmoituksia tuli saada monesta paikasta ennen kuin sairas työntekijä sai lähteä kotiin.

Lisäksi palkkakuitissa on yleinen vähennyskategoria ”muille vähennyksille”. Työntekijöiden mukaan tähän kategoriaan kuuluvia vähennyksiä tehdään esimerkiksi jos (muut kuin suojarusteisiin liittyvät) työvälineet hajoavat ja työnantaja katsoo hajoamisen johtuneen työntekijän toiminnasta.

133 Government of the Republic of Indonesia. Regulation number 35 of 2021 concerning employment agreement for a specified period of time, outsourcing, working time and rest time, and termination of employment. Artikla 31. Haettu 28.11.2025 osoitteesta <https://indolabourdatabase.wordpress.com/wp-content/uploads/2021/05/government-regulation-no.-35-of-2021-on-non-permanent-work-agreement-english-version.pdf>

134 Ibid. Artikla 26.

IWIPissä työskentelevillä työntekijöillä on oikeus 12 vuosilomapäivään vuodessa, mikä vastaa Indonesian työlainsäädännön määräyksiä. Äitiysloma on 1,5 kuukautta ennen laskettua aikaa sekä 1,5 kuukautta lapsen syntymän jälkeen. Avioliitossa olevan pariskunnan isä on oikeutettu 2–3 päivän isyyslomaan. Edellä mainitut työehtosopimuksessa olevat määräykset eivät vastaa Indonesiassa vuonna 2024 hyväksyttyä äitiyslakia (Mother & Child Law, 4/2024), jossa äitiysloman pituus lapsen syntymän jälkeiseen aikaan on pidentetty kolmeen kuukauteen.

3.4. Nopeasti nousevat hinnat vaikeuttavat toimeentuloa

Työntekijöillä ja yhteisöillä IWIPin alueella on korkeat elinkustannukset. Halmahera on saari, jonne monet ruokatuotteet ja polttoaineet tuodaan mantereelta, mikä nostaa hyödykkeiden hintoja. Lisäksi inflaatiota alueella on kiihdyttänyt alueella nopeasti lisääntynyt kaivosteollisuus ja sen luomat työpaikat¹³⁵.

Haastatellut työntekijät kertoivat lukuisia esimerkkejä korkeista hinnoista. Esimerkiksi Indonesian valtion hintatuetun Peralite-polttoaineen kansallinen hinta on 10 000 rupiaa (0,5 euroa) litralta, mutta IWIP:n alueella sitä myydään 20 000 rupian (1 euro) litrahinnalla. Myös muut hinnat ovat viime vuosina nousseet kovaa vauhtia. Pullotetut juomat ovat nousseet 6 000 rupiasta (0,3 euroa) 10 000 rupiaan (0,5 euroa). Alueella yleinen kanasalaatti voi maksaa 35 000 - 40 000 rupiaa (1,8–2 euroa) kun sen hinta viereisellä Ternaten saarella on 15 000 - 25 000 rupiaa (0,8–1,3 euroa). Finnwatchin paikallinen kumppani LIPS vahvisti myös havainneensa alueen korkean hintatason. Indonesian kansallisen tilastokeskuksen tilastojen mukaan Halmaheran yleinen inflaatiota kuvaava kuluttajahintaindeksi oli työntekijähaastattelujen tekohetkellä 109,82 kun vertailuvuotena (= 100) käytetään vuotta 2022¹³⁶.

“Pikkurahalla ei pääse pitkälle IWIPissä.”

– haastateltu IWIPin työntekijä

Elämiseen riittävällä palkalla (engl. *living wage*) tarkoitetaan palkkaa, jolla työntekijä kykenee hankkimaan itselleen ja perheelleen perustasoisen, mutta paikallisesti hyväksyttävän elintason. Tällainen palkka riittää tyydyttämään perheenjäsenten perustarpeet (esimer-

135 Pardede, Raynard Kristian Bonanio. (7.3.2024). Despite high economic growth, North Maluku's prosperity has not improved. Kompas. Haettu 5.12.2025 osoitteesta <https://www.kompas.id/artikel/en-meski-ekonomi-tumbuh-tinggi-indikator-kesejahteraan-maluku-utara-belum-membaik>

136 BPS-statistics Indonesia, Consumer Price Index Halmahera Tengah Regency (2022 = 100). 2025. Haettu 19.10.2025 osoitteesta <https://malut.bps.go.id/en/statistics-table/2/Mzc1Izl=/consumer-price-index-halmahera-tengah-regency--2022---100-.html>

kiksi riittävän ravinnon, asumisen, terveydenhuollon, vaatetuksen, liikkumisen ja lasten koulutuksen) sekä mahdollistaa pienimuotoisen säästämisen ja osallistumisen sosiaaliin ja kulttuuriseen elämään. Elämiseen riittävä palkka on alin hyväksyttävä ihmisoikeusvaatimukset täyttävä palkan taso. Elämiseen riittävä palkka viittaa normaalilta työajalta maksettuun palkkaan, eli siinä ei huomioida esimerkiksi ylityöstä maksettua korvausta tai suoritteeseen perustuvaa korvausta.¹³⁷

Kansainvälisesti tunnetuin aloite elämiseen riittävien palkkojen laskemiseen on Global Living Wage Coalition (GLWC). Sen laskelmat perustuvat niin sanottuun Anker-metodologiaan, ja sen jäseninä on useita sertifiointijärjestelmiä. GLWC ei kuitenkaan ole tuottanut elämiseen riittävän palkan laskelmaa Indonesian Halmaherassa¹³⁸. Indonesian tilastokeskus kuitenkin laskee säännöllisesti kotitalouksien elinkustannuksia Indonesian eri provinseissa. Vuonna 2022 Indonesian tilastokeskus BPS arvioi kuukausittaisten elinkustannusten olevan Keski-Halmaherassa 6,57 miljoonaa Indonesian rupiaa kotitaloutta kohden.¹³⁹ Kun luvussa huomioidaan inflaatio Halmaherassa, nousee arvio kuukausittaisista elinkustannuksista lähes 7,2 miljoonaan Indonesian rupiaan¹⁴⁰.

Suurin osa haastatelluista työntekijöistä oli naimattomia miehiä. Heistäkin suurin osa oli kuitenkin vastuussa kotipaikkakunnalle jääneiden sukulaisten kuten vanhempiensa toimeentulosta. Yksittäiset haastattelut työntekijät saattoivat lähettää kotikyläänsä kuukausittain jopa 2–3 miljoonaa rupiaa rahaa.

Haastateltujen työntekijöiden mukaan he eivät pystyisi tulemaan toimeen pelkällä peruspalkalla ja sen päälle maksettavilla kiinteillä lisillä, joiden taso vastaa alueellista minimipalkkaa. Tämän vuoksi työntekijät ovat pakotettuja tekemään valtavia määriä ylityötä (ks. luku 3.3).

3.5 Työterveydessä- ja turvallisuudessa on ongelmia, sanitaatio paikoitellen puutteellista

Haastatellut työntekijät kokivat kroonista väsymystä, jota aiheuttavat pitkät työpäivät yhdistettynä raskaaseen ja toisteiseen työhön. Vapaapäivinä he kertoivat lähinnä makavansa kotona palautuakseen työstä.

137 Lisätietoa elämiseen riittävästä palkasta ihmisoikeuskysymyksenä: Finnwatch. 2015. Elämiseen riittävä palkka ihmisoikeutena. <https://finnwatch.org/images/pdf/RaporttiERP.pdf>

138 GLWC:n Indonesiassa laatimat elämiseen riittävän palkan laskelmat ovat saatavilla osoitteessa <https://globallivingwage.org/countries/indonesia/>

139 CNBC Indonesia. 12.12.2023. The cost of living in this district is the highest in the Republic of Indonesia, Reaching Eight Million Rupiah. Haettu 21.10.2025 osoitteesta <https://www.cnbcindonesia.com/news/20231212162508-4-496562/biaya-hidup-di-kabupaten-ini-tertinggi-di-ri-sampai-rp8-juta>

140 Arviossa on huomioitu vuoden 2022 elinkustannukset 6,57 miljoonaa Indonesian rupiaa ja Halmaheran yleinen inflaatiota kuvaava kuluttajahintaindeksi, joka oli työntekijähaastattelujen tekohetkellä 109,82 kun vertailuvuotena (= 100) käytetään vuotta 2022.

Haastatellut raportoivat selkä- ja lihaskivuista sekä rannekivuista. IWIPin tuottamat ilman-saasteet, joista työntekijät mainitsivat hiilipölyn, lipeän höyrystymisen ja rikkikaasut, aiheuttavat työntekijöiden mukaan yskimistä ja kurkkukipua. Työntekijät raportoivat myös säännöllisestä kuumeilusta. Erityisen paljon ongelmia raportoitiin ferronikkelin tuotannossa, jossa kuumuus ja savukaasut tekevät työstä entistä raskaampaa.

Osa haastatelluista työntekijöistä osallistui vuosittaisiin terveystarkastuksiin, osa oli käynyt tarkastuksessa vain kerran töiden aloittamisen yhteydessä. Työehtosopimuksen mukaan korkean riskin tehtävissä toimiville työntekijöille terveystarkastus tulisi järjestää puolivuosittain, muille vähintään kerran vuodessa. Haastatteluissa nousi esiin, että työntekijät eivät itse pääse käsiksi terveystarkastusten tuloksiin vaan tiedot on salattu vain työnantajan käyttöön. Näkemys voi saada vahvistuksen työehtosopimuksen kirjauksista, joiden kirjaimellinen tulkinta voisi mahdollistaa tällaisen rajauksen. Työehtosopimuksen mukaan työntekijän terveystietoja hallinnoi työnantaja ja työnantajan palveluksessa toimiva lääkäri. Toisaalta työehtosopimuksen toinen kohta määrää, että työntekijöiden terveystiedot ovat luottamuksellisia ja niitä ei voida katsoa tai luovuttaa eteenpäin muuten kuin lääkärin toimesta, työntekijän luvalla.¹⁴¹

Työntekijöillä teetetävät erittäin pitkät ja raskaat työpäivät näkyvät haastateltujen työntekijöiden mukaan teollisuuspuiston työturvallisuudessa. Raskaat ja pitkät työpäivät ilman riittäviä taukoja aiheuttavat muun muassa keskittymisen herpaantumista ja huimausta. Työpaikalla nukkuminen mainittiin useammassa haastattelussa asiana, johon esihenkilöt joutuivat puuttumaan tehtailla.

Haastatteluissa tuotiin toistuvasti esiin ongelmat kommunikaatiossa erityisesti kiinalaisten esihenkilöiden ja indonesialaisten työntekijöiden välillä. Työntekijät kertoivat kiinalaisten esihenkilöiden huutavan ja kiroilevan työntekijöille. Lisää ongelmia aiheutuu haastateltavien mukaan työpaikoilla käytettävistä tulkeista, jotka eivät aina tulkkaa keskusteluja oikein. Ristiriidoista johtuen työntekijöiden ja esihenkilöiden välille oli syntynyt myös väkivaltaisia tappeita.

Työturvallisuutta heikentävät myös puutteelliset suojavarusteet. Esimerkiksi ferronikkeliä tuottavalla osastolla työskentelevät työntekijät raportoivat suojakäsineiden kuumenemisestä, turvakengistä joita ei ole palosuojattu, hengityksen vaikeaksi tekevästä hengityssuojaimista sekä työpuvuista, jotka ovat liian ohuita suojamaan kuumuudelta, kipinöiltä ja muilta haitallisilta aineilta. Haastatteluissa nousi esiin myös kertomuksia siitä, että rikkinäisillä koneilla ja laitteilla oli käsketty jatkaa töitä vaikka ne aiheuttivat turvallisuusriskejä. Osalla tehtaista työturvallisuuskulttuuria pidettiin yllä muun muassa vaatimalla työntekijöitä opettelemaan ulkoa erilaisia turvallisuuteen liittyviä tarkistuslistoja ja kuulustelemalla niitä pistokokeissa ennen työvuoron alkua.

Myös sanitaatiossa raportoitiin ongelmia riippuen siitä, missä työntekijät työskentelivät. Osassa tehtaita wc-tiloja oli työntekijöiden mukaan riittävästi käytössä ja niitä siivottiin

141 IWIPin työehtosopimus, artikla 60, kohta 1 ja 2

säännöllisesti. Sulattojen työntekijät sen sijaan toivat haastatteluissa esiin puutteita wc-tiloissa. Esimerkiksi alueella toimivassa sulatossa maakuoppien päälle rakennettuja vessoja oli työntekijöiden mukaan liian vähän ja niiden siivous oli laiminlyöty. Ferronikkeliä tuottavan tehtaan wc-tilojen taas raportoitiin olevan alkeellisia: tarpeet tehdään uraan, jossa virtaa vettä. Pyyhkimiseen käytetyt paperit tukkivat uran ja ulosteet leviävät ympäriinsä. Wc-tilan kopeissa ei ole lainkaan ovia.

IWIPin laajennusosien työmailla tai niihin liittyvissä tukipalveluissa työskenteleville työntekijöille wc-tiloja ei tarjota lainkaan. Näillä työmailla työskentelevät kertoivat tekevänsä tarpeensa itse kaivamiinsa kuoppiin työalueen ulkopuolella.

3.6 Kaivos- ja jalostustoiminnan saasteet ja metsäkato aiheuttavat haittoja

Haastateltavat pitivät positiivisena sitä, että IWIP on luonut alueelle paljon uusia työpaikkoja, mikä taas on mahdollistanut muiden palveluiden kuten joukkoliikenteen, kauppojen ja ravintoloiden määrän lisääntymisen alueella. Kritiikkiä herätti kuitenkin se, että alueen infrastruktuuria ei ole kehitetty vastaamaan toiminnan mukanaan tuomaan väestönkasvuun. Alueen tiet ovat esimerkiksi edelleen monelta osin päällystämättömiä. Päällystämättömät tiet työntekijöiden asuinkylistä kaivokselle muuttuvat sadekauden aikana liukkaiksi ja mutaisiksi aiheuttaen onnettomuuksia ja vaaratilanteita. Myöskään alueen jätehuolto ei ole pysynyt väestönkasvun perässä. Työntekijöiden asuinalueen vieressä lojuvat roskat aiheuttavat hajuhaittoja ja houkuttelevat paikalle runsaasti rottia.

Kaivosteollisuuden seurauksena aiheutunut väestönkasvu näkyy muun muassa jätehuollon ongelmina.

Puutteet kaivostoiminnan ja teollisuuspuiston ympäristövaikutusten hallinnassa nousivat myös esiin haastatteluissa. Työntekijöiden kannalta merkittävimpänä IWIPin ja sitä palvelevien kaivosten aiheuttamana ympäristöongelmana haastatteluissa mainittiin ilmansaasteet. IWIPiä ympäröivissä kylissä Lelilefissä ja Gemafissa pölyä tunkeutuu runsaasti työntekijöiden asuntoihin ja muihin rakennuksiin. Työntekijät uskoivat ilmansaasteiden aiheuttavan erilaisia hengityselinten sairauksia (ks. myös luku 4.5).

IWIPin alueella toimii yli kymmenen kivihielestä energiansa saavaa höyryvoimalaa. Hiilivoiman käyttö IWIPissä on lisääntynyt erittäin nopeasti. Pelkästään vuoden 2024 aikana teollisuuspuiston hiilivoimalaitosten kapasiteetti on kolminkertaistunut hieman yli yhdestä gigawatista neljään gigawattiin. Voimaloiden käyttämä huonolaatuinen kivihiili aiheuttaa ilmansaasteita koko Weda Bayn alueelle. Hiilivoimaloiden on raportoitu aiheuttavan vesistöjen saastumista sekä heikentävän asukkaiden puhtaan veden ja ruoan saantia. Ilmansaasteiden on arvioitu myös lisäävän hengityselinsairauksia ja ennen aikaista kuolleisuutta.¹⁴² IWIPin toiminta-alueella Lelilefin terveystieteiden keskuksessa akuuteista hengitystieinfektioista kärsivät potilaat ovat nousseet vähän yli 430 potilaasta lähes 10 600 potilaaseen vuosien 2020–2023 välillä.¹⁴³

Lelilefin kylässä asuvat työntekijät raportoivat IWIPin kaivos- ja jalostustoiminnan aiheuttaman metsäkadon ja eroosion lisänneen tulvia. Metsien hakkaaminen on johtanut myös siihen, että alueella on polttavan kuuma. Osa haastateltavista mainitsi myös IWIPin saastuttaneen ja heikentäneen pohjaveden laatua. Mereen johdetut jätevedet taas johtavat haastateltavien mukaan rannikon vesien saastumiseen.

Myös nämä työntekijöiden näkemykset saavat tukea muista lähteistä. Vuonna 2023 Indonesian ympäristöviranomaiset suosittelivat yhteensä viiden kaivosyhtiön toiminnan keskeyttämistä IWIPin läheisyydessä sen jälkeen kun alueella virtaavan Sagea-joen värin raportoitiin muuttuneen kaivostoiminnan aiheuttaman metsäkadon seurauksena. Paikallisviranomaisilla ei kuitenkaan ole toimivaltaa keskeyttää tai kieltää metallimineraaleja louhivien kaivosyhtiöiden toimintaa, sillä kaivosluvista vastaavat Indonesian kansalliset viranomaiset.¹⁴⁴

142 Nexus3 Foundation. 2025. The Extension Impact of Nickel Industry Activities in Weda Bay Central Halmahera, North Maluku, Indonesia https://www.nexus3foundation.org/wp-content/uploads/2025/05/EN_REPORT-NICKEL_FINAL-2_web.pdf; Transisi Energi Berkeadilan. (24.1.2025). PLTU Captive Menahan Laju Transisi Energi Indonesia <https://transisienergiberkeadilan.id/id/special-reports/detail/pltu-captive-menahan-laju-transisi-energi-indonesia>; CREA. Debunking the value-added myth in nickel downstream industry. Haettu 5.12.2025 osoitteesta <https://energyandcleanair.org/publication/debunking-the-value-added-myth-in-nickel-downstream-industry/>

143 Jatam. (5.8.20204). The Conquest and Pillage of Halmahera: IWIP as the Display of Corporate-State's National Strategic Crime. <https://jatam.org/id/lengkap/The-Conquest-and-Pillage-of-Halmahera>

144 Lamaau, Nurkholis. (5.9.2023). DLH Malut Setop Operasional 5 Perusahaan Tambang Buntut Sungai Sagea Tercemar. DetikSulsel. Haettu 5.12.2025 osoitteesta <https://www.detik.com/sulsel/berita/d-6914744/dlh-malut-setop-operasional-5-perusahaan-tambang-buntut-sungai-sagea-tercemar>; Climate Rights Indonesia. (13.9.2023). Indonesia: Suspend Nickel Mining in North Maluku. Haettu 5.12.2023 osoitteesta <https://cri.org/indonesia-suspend-nickel-mining-in-north-maluku/>

Joulukuussa 2024 IWIPin alueella vierailut Indonesian parlamentin alahuoneen tutkimuskomissio todisti mediatietojen mukaan useita ympäristömääräyksen rikkomuksia. Komission edustajan raportoitiin jopa liikuttuneen kyyneliin nähtyään teollisuuspuiston aiheuttamien ympäristötuhojen laajuuden.¹⁴⁵ Syyskuussa Indonesian viranomaiset havaitsivat IWIPissä toimivan WBN-kaivosyhtiön käyttäneen toimintoihinsa luvatta 148 hehtaarin kokoista metsäaluetta, joka otettiin valtion haltuun.¹⁴⁶

Nikkelintuotannon aiheuttamien saasteiden on kerrottu myös vähentäneet rannikolta saatavia kalasaaliita. Alueen pienkalastajat ovat joutuneet tyytymään toimeentulonsa laskemiseen sillä heillä ei ole mahdollista siirtyä kalastamaan kauemmas rannikolta.¹⁴⁷ Indonesianlaisen Nexus3 Foundation -säätiön teettämän selvityksen mukaan Weda Bayn rannikon kaloihin on kertynyt raskasmetalleja. Selvityksen mukaan raskasmetalleja on havaittu haitallisia pitoisuuksia myös paikallisten asukkaiden veressä.¹⁴⁸ IWIPin aiheuttaman saastumisen jatkamisen on pelätty vaarantavan luottamuksen Pohjois-Molukkeilla kalastettavien, kansainvälisesti markkinoitavien kalatuotteiden puhtauteen.¹⁴⁹

”Siinä [IWIPissä] on hyvät ja huonot puolensa. Hyvä puoli on, että työpaikkoja on tullut paljon. Huono puoli on se, että ympäristö on uhrattu.”

– haastateltu työntekijä

Tässä raportissa on keskitytty työntekijöiden oikeuksiin IWIPin alueelle. IWIPin aiheuttamat ympäristövaikutukset kohdistuvat kuitenkin myös alueella eläviin alkuperäiskansoihin. Halmaheran metsissä metsästys- ja keräilykulttuuria harjoittaa muun muassa vapaaehtoisessa eristyksessä elävä o'hongana manyawa -alkuperäiskansa, jonka elinkeinoja, kulttuuria ja terveyttä laajenevan nikkelin kaivos- ja jalostustoiminnan IWIPissä pelätään

145 Da Costa, Gusty. (11.2.2025). PT IWIP reported to Ministry of Environment for environmental damage. Indonesia Business Post. Haettu 23.9.2025 osoitteesta <https://indonesiabusinesspost.com/3688/policy-and-governance/pt-iwip-reported-to-ministry-of-environment-for-environmental-damage>

146 Jong, Hans Nicholas. (17.9.2025). Norway fund drops Eramet over Indonesia mine threatening forests, Indigenous tribe. Mongabay. Haettu 5.12.2025 osoitteesta <https://news.mongabay.com/2025/09/norway-fund-drops-eramet-over-in-donesia-mine-threatening-forests-indigenous-tribe/>; Christina, Bernadette; Nangoy, Fransiska. (12.9.2025). Indonesia cites lack of forestry permits in land seizures from nickel miners. Reuters <https://www.reuters.com/sustainability/indonesia-cites-lack-forestry-permits-land-seizures-nickel-miners-2025-09-12/>; Etikrådet. (18.3.2025). Recommendation to exclude Eramet SA from investment by the Norwegian Government Pension Fund Global (GPGF) <https://files.nettsteder.regjeringen.no/wpuploads01/sites/275/2025/09/Eramet-ENG.pdf>

147 Ks. esim. Pulitzer Center. (25.1.2024). Indonesia: The Last Fisherwomen of Halmahera?. Haettu 23.10.2025 osoitteesta <https://pulitzercenter.org/stories/indonesia-last-fisherwomen-halmahera>

148 Nexus3 Foundation. 2025. The Extension Impact of Nickel Industry Activities In Weda Bay Central Halmahera, North Maluku, Indonesia. https://www.nexus3foundation.org/wp-content/uploads/2025/05/EN_REPORT-NICKEL_FINAL-2_web.pdf

149 Pardede, Raynard Kristian Bonanio. (1.6.2025). Pollution in Weda Bay Can Reduce Public Trust in North Maluku Fisheries Products. Kompas. Haettu 5.12.2025 osoitteesta <https://www.kompas.id/artikel/en-pencemaran-di-teluk-weda-dapat-turunkan-kepercayaan-publik-terhadap-hasil-perikanan-maluku-utara>

uhkaavan¹⁵⁰. Alkuperäiskansan puolesta tehdyn kampanjoinnin aiheuttama paine johti IWIPin yhteyteen kaavaillun ns. Sonic Bay -hankkeen jäädyttämiseen vuonna 2024. Sonic Bay -hankkeen jäädyttämisestä huolimatta Norjan valtion eläkerahaston eettinen neuvosto suositteli rahastoa vetämään sijoituksensa IWIPissä toimivasta ranskalaisesta Eramet-yhtiöstä. Syynä eettisen neuvoston päätökseen olivat nikkelinlouhinnan aiheuttama biodiversiteettikato sekä kaivostoiminnan haitalliset vaikutukset o'hongana manyawa-kansaan.¹⁵¹

3.7 Työntekijät asuvat ahtaasti

Lähes kaikki haastatellut työntekijät halusivat asua muualla kuin IWIPin omissa, teollisuuspuiston lähellä sijaitsevilla asuntoloissa. Haastateltujen mukaan asuntoloissa ei ole yksityisyyttä, niihin kulkeutuu paljon kaivos- ja jalostustoiminnasta aiheutuvia saasteita ja varkaudet ovat yleisiä.

Yksi asuntolassa asuva työntekijä kertoi silti valinneensa asuntolan asuinpaikakseen sillä hän haluaa säästää rahaa. Asuminen asuntolassa maksaa 400 000 indonesian rupiaa (20 euroa) kuukaudessa sisältäen sähkön ja veden. Asuntola sijaitsee lähellä IWIPiä ja siksi se auttaa työntekijöitä säästämään myös työmatkakustannuksissa. Asuntolan huoneet on tyypillisesti jaettu kahdeksan työntekijän kesken.

IWIPin työntekijöitä matkalla töihin.

150 Lotulung, Garry. (22.6.2025). Nickel for Electric Vehicles threatens key forests and the last nomadic tribes in Indonesia. IWGIA - International Work Group for Indigenous Affairs. Haettu 5.12.2025 osoitteesta <https://iwgia.org/en/indonesia/5795-debates-2025-nickel-for-electric-vehicles-in-indonesia.html>

151 Etikrådet. (18.3.2025). Recommendation to exclude Eramet SA from investment by the Norwegian Government Pension Fund Global (GPF). <https://files.nettsteder.regjeringen.no/wpuploads01/sites/275/2025/09/Eramet-ENG.pdf>

Asuntoloiden ulkopuolella asuvat työntekijät asuvat Sagean, Gemafin ja Lelilefin kylissä, joista on noin 8–10 kilometrin matka IWIPiin. Työntekijät maksavat vuokraa noin 20 neliömetrin huoneista 1,2–2 miljoonaa Indonesian rupiaa (61–102 euroa). Säästääkseen kuluissa suurin osa työntekijöistä jakaa huoneen noin 2–4 muun ihmisen kanssa. Työntekijät nukkuvat pienessä huoneessa vierekkäin lattialle asetelluilla patjoilla, joissa vuorotyötä tekevät työntekijät nukkuvat vuorotellen. Lisäksi huoneisiin kuuluu usein pieni keittiö ja wc ja niihin tulee vesi ja sähkö. Osassa huoneissa sähkön käyttöä on rajoitettu vain muutamisiin sähkölaitteisiin. Esimerkiksi jääkaapin tai ilmastointilaitteen käytöstä voi joutua maksamaan 200 000 rupian (10 euroa) lisämaksun. Tietokoneen ja wifi-yhteyden käytöstä lisämaksu on 50 000 rupiaa (2,5 euroa).

Työmatkoihin käytetään yleensä julkista liikennettä sillä kaikilla työntekijöillä ei ole varaa omaan kulkuvälineeseen kuten mopoon. Yksi työmatka julkisella liikenteellä maksaa noin 25 000 rupiaa (1,3 euroa).

3.8 Ammatillisessa järjestäytymisessä on ongelmia ja liitot heikkoja

IWIPissä toimii lukuisia vakiintuneita ammattiliittoja, joita ovat muun muassa PUK KEP - SPSI IWIP¹⁵², PSP - SPN IWIP¹⁵³, SBTK - FNPBI¹⁵⁴, GAKARYA¹⁵⁵, SPL – FSPMI¹⁵⁶ ja SBSI – IWIP¹⁵⁷. Lisäksi alueelle on syntynyt uusia ammattiliittoja, joita ovat muun muassa SBGN – IWIP (Serikat Buruh Garda Nusantara/Garda Nusantara Labor Union - IWIP), SPB – IWIP (Serikat Persatuan Buruh/United Labor Union) ja SOPI. Monet liitot kilpailevat keskenään eivätkä tee yhteistyötä esimerkiksi työehdoista neuvoteltaessa.

Suurin alueella toimiva liitto, kemianteollisuuden ja kaivosalan työntekijöitä järjestävä PUK KEP SPSI – IWIP, on solminut IWIPin kanssa työehtosopimuksen. Myös suurin osa IWIPissä toimivista yksittäisistä työnantajista (ks. luku 3.2) on sitoutunut samaan työehtosopimukseen.

Työehtosopimus on heikko ja siihen kirjatut työehdot perustuvat pääsääntöisesti Indonesian lakiin. Työehtosopimuksessa ei ole esimerkiksi sovittu mitään laista poikkeavaa koskien palkkoja tai työaikoja. Työehtosopimuksessa tyydytään toteamaan, että ”Yrityk-

152 Pengurus Unit Produksi Kimia Energi Pertambangan – Serikat Pekerja Seluruh Indonesia/Chemical Energy Mining Unit Workers' Union - Indonesian Workers' Union

153 Pengurus Serikat Pekerja – Serikat Pekerja Nasional/Workers' Union Leadership - National Workers' Union

154 Serikat Buruh Tingkat Kerja – Front Nasional Perjuangan Buruh Indonesia/Workers' Union at the Workplace Level - National Front for Workers' Struggle in Indonesia

155 Gabungan Karyawan/Employee Union - IWIP

156 Serikat Pekerja Logam – Federasi Serikat Pekerja Metal Indonesia/Metal Workers' Union - Indonesian Metal Workers' Federation

157 Serikat Buruh Sejahtera Indonesia/Indonesian Prosperous Workers Union

sen palkkajärjestelyt eivät aseta palkkoja [Indonesian] hallituksen päättämää lakitasoa matalammaksi”.

Puolet tähän selvitykseen haastatelluista työntekijöistä kuului johonkin IWIPissä toimivaan ammattiliittoon. Ammattiliittojen ja työntekijöiden haastattelujen perusteella voidaan kuitenkin karkeasti arvioida, että yleinen järjestäytymisaste IWIPissä on huomattavasti matalampi, arviolta noin 10 prosenttia. Eniten jäseniä on SPSI-IWIP, SPN IWIP ja GAKARYA liitoilla.

Haastateltujen työntekijöiden mukaan IWIPin teollisuusalueella toimivat työnantajat eivät suoraan rajoita työntekijöiden liittymistä liittoihin. Työntekijät eivät myöskään olleet kuulleet, että liittojen edustajia olisi varsinaisesti häiritty tai yritetty suoraan painostaa työnantajan toimesta. Järjestäytymisenvapaus on myös mainittu IWIPin työehtosopimuksessa.

Haastateltu ammattiliitto kuitenkin kertoi työnantajien hyödyntävän IWIPin keskitettyä henkilöstöhallintoa laajempien järjestäytymispyrkimysten estämiseen. Ammattiliittojen aktiivijäseniä oli siirretty työpaikasta toiseen jos oli alkanut näyttää siltä, että he olivat järjestämässä työntekijöitä liittoon.

IWIPissä solmitun työehtosopimuksen heikkous näkyy myös siinä, että se hyväksyy suoraan edellä kuvatun työntekijöiden siirtämisen työnantajalta toiselle yksipuolisella työnantajan päätöksellä. Työehtosopimuksen artiklassa 15 todetaan, että työnantajalla on oikeus siirtää työntekijä tehtävästä, osastolta tai paikasta toiseen. Työntekijä voidaan myös siirtää kokonaan toisen työnantajan palvelukseen IWIPin alueella. Artiklan toisen kohdan mukaan työnantajan on mahdollisuuksien mukaan kiinnitettävä huomiota siihen, että työntekijän työtehtävän vaativuus ja peruspalkka eivät laske. Sitovaa velvollisuutta tähän työnantajalla ei siis ole. Työntekijän siirto ilmoitetaan kirjallisesti vähintään kaksi viikkoa ennen siirtoa.

Siirtoja käytetään järjestäytymisen vaikeuttamisen lisäksi myös rangaistuksena, mikä on mainittu Finnwatchin hallussa olevassa IWIPissä työskentelevän työntekijän allekirjoittamassa työehtosopimuksessa. IWIPissä käytössä oleva työntekijöiden siirtäminen työnantajalta toiselle ei ole yleinen käytäntö Indonesiassa¹⁵⁸. IWIPin omistaja Tsingshan kuitenkin harjoittaa vastaavaa mallia myös toisessa Indonesiassa sijaitsevassa teollisuuspuistossaan IMIPissä (ks. sivu 46).

Osa liitoista oli kohdannut myös muuta ay-toimintaan liittyvää vastustusta työnantajan puolelta. IWIPiä sosiaalisessa mediassa kritisoinut ammattiliiton edustaja oli saanut IWIPiltä varoituksen, sillä IWIPin mukaan yrityksen kritisointi julkisesti oli yritys vuotaa yrityksen sisäisiä asioita julkisuuteen. Ammattiliiton edustaja oli myös yrittänyt järjestää vappuna 2025 työelämän oikeuksista kertovan kampanjan, mutta työnantaja oli varoituksen nojalla kieltänyt sen vedoten IWIPin statukseen erityisenä kansallisena intressinä

¹⁵⁸ LIPS, tapaaminen Finnwatchin kanssa 19.9.2025

(*Obvitnas, Objek Vital Nasional*¹⁵⁹). Myös kampanjan suunnitteluun osallistuneita työntekijöitä oli uhkailtu varoituksilla.

Haastateltavat kertoivat, ettei liitoilla ja työnantajilla ole vakiintuneita foorumeita yhteydenpitoon. Liitot eivät myöskään useinkaan osallistu työehdoista tai -oloista syntyviin kiistoihin vaan niitä hoidetaan suoraan työntekijöiden ja lähiesimiesten tai yritysten henkilöstöosastojen kanssa. Työntekijöille on tästä syystä muodostunut kuva siitä, että yhtenäisiä sääntöjä ja käytäntöjä ei ole vaan ne vaihtelevat esimiehestä ja osastosta toiseen.

Haastatellut työntekijät, jotka eivät kuuluneet liittoon kertoivat, etteivät he tunteneet ammattiliittojen toimintaa alueella eikä heitä oltu koskaan lähestytty liiton toimesta.

3.9 IWIPiä tukeva kaivostoiminta, PT Weda Bay Nickel

IWIPin yhteydessä toimii useita kaivosyhtiöitä, jotka tuottavat nikkelimalmia IWIPin tarpeisiin¹⁶⁰. Ylivoimaisesti suurin näistä on PT Weda Bay Nickel (WBN), joka on aloittanut kaivostoimintansa Halmaherassa vuonna 2019¹⁶¹. WBN on maailman suurin nikkelikaivos, joka hallinnoi maailman suurinta nikkeliesiintymää¹⁶². WBN tuottaa 17 prosenttia kaikesta maailmassa vuosittain tuotetusta nikkelistä¹⁶³. Se on saanut Indonesian hallitukselta kaivosoikeudet 45 000 hehtaarin alueelle, josta se on vuoteen 2025 mennessä ottanut käyttöön 2 000 hehtaaria.¹⁶⁴

WBN:n suurin omistaja on Tsingshan (ks. luku 3) 51,3 prosentin omistusosuudella. Sen muita omistajia ovat ranskalainen pörssiyhtiö Eramet (38,7 prosentin osuus) sekä Indonesian valtion enemmistöomistama Antam (10 prosentin osuus).¹⁶⁵ Tsingshan ja Eramet

159 Indonesiassa kansallisia intressejä ovat tietyt alueet, rakennukset, rakennelmat tai tietty yritystoiminta, joka koskettaa merkittävän ihmismäärän elantoa, valtion intressejä tai tuloja tai jotka ovat luonteeltaan strategisia. Indonesian kansallisia intressejä koskeva lainsäädäntö on saatettu voimaan presidentin asetuksella (Presidential Decree No. 63 of 2004 on Security of the National Vital Objects, August 2004).

160 Alueella toimivia ja IWIPille nikkeliä toimittavia kaivosyhtiöitä on kartoittanut muun muassa indonesialainen kansalaisjärjestö JATAM, ks. raportti *The Conquest and Pillage of Halmahera*, saatavilla osoitteessa: https://dokumen.jatam.org/66b-0f1ea136dc_20240805_223818.pdf

161 Eramet. Vuosiraportti 2024, s. 6 <https://www.eramet.com/wp-content/uploads/2024/04/2024-04-09-Eramet-integrated-report-2023-EN.pdf>

162 Zadeh, John. (30.3.2025). The World's Ten Largest Nickel Mines: Leaders in Global Nickel Production. Discovery Alert. Haettu 5.5.2025 osoitteesta <https://discoveryalert.com.au/news/ten-largest-nickel-mines-2025-global-leaders/>; Eramet. Vuosiraportti 2023, s. 12 ja s. 18 <https://www.eramet.com/wp-content/uploads/2024/04/2024-04-09-Eramet-integrated-report-2023-EN.pdf>; WBN. Operations. Haettu 7.11.2025 osoitteesta <https://www.wedabaynickel.com/en/weda-bay-nickel/our-business/operations/>

163 WBN. Operations. Haettu 12.8.2025 osoitteesta <https://www.wedabaynickel.com/en/weda-bay-nickel/our-business/operations/>

164 Eramet. Eramet in Indonesia: Facts and figures. Haettu 2.5.2025 osoitteesta <https://www.eramet.com/en/eramet-group/sites/eramet-in-indonesia/eramet-in-indonesia-facts-and-figures/>

165 WBN. Governance. Haettu 11.11.2025 osoitteesta <https://www.wedabaynickel.com/en/weda-bay-nickel/about-us/governance/>

omistavat WBN:n osakkeita yhteisen Singaporeen rekisteröidyn holdingyhtiön Strand minerals Pte. Ltd:n kautta.¹⁶⁶ Vaikka Tsingshan on kaivoksen suurin omistaja, Erametin kerrotaan vastaavan kaivoksen toiminnasta¹⁶⁷.

WBN louhii nikkelimalmia avolouhoksella¹⁶⁸. WBN on lisäksi vuokralaisena IWIPissä, jossa sillä on ferronikkeliä tuottava nikkelimalmin sulatto, jossa on aloitettu muun muassa ferronikkelin tuotanto vuonna 2020.¹⁶⁹

WBN:n vastuullisuuslinjauksista ja -prosesseista löytyy vain niukasti julkista tietoa. Yrityksen verkkosivuilla on runsaasti kuvitettua vastuullisuusosiot, mutta niissä käydään vain ylätasolla läpi muun muassa yrityksen lupauksia työturvallisuuteen panostamisesta, yhteisöjen kehittämisestä, vesien suojelusta sekä muista ympäristökysymyksistä. WBN kertoo, että se on sitoutunut niin indonesialaisiin kuin kansainvälisiin ESG-standardeihin avaamatta kuitenkaan tarkemmin mihin standardeihin se viittaa. Yritys kertoo, että se on tähän asti noudattanut Indonesian lainsäädäntöä.¹⁷⁰ Yritys ei ole julkaissut vuosiraporttia tai erillistä yritysvastuuraporttia.

Yrityksen mukaan se on laatinut toimintaohjelmat koskien turvallisuutta ja energiatehokkuutta. Lisäksi sillä on käytössään yritysvastuutiekartta.¹⁷¹ Edellä mainittuja dokumentteja ei kuitenkaan löydetty yrityksen verkkosivuilta tätä raporttia laadittaessa.

WBN:n vastuullisuustyö näyttää olevan pitkälti sen vähimmäistöomistajan, ranskalaisen Erametin harteilla. Eramet raportoi omissa vuosikertomuksissaan WBN:ää enemmän kaivoksen vastuullisuustyöstä. Lisäksi Erametin kerrotaan tukevan WBN:ää useissa vastuullisuusprosesseissa.

WBN on esimerkiksi parhaillaan valmistautumassa ulkopuoliseen Initiative for Responsible Mining Assurance IRMA-auditointiin¹⁷² Erametin tuella. WBN:n mukaan se on toteuttanut IRMA-auditointiin liittyvän alustavan itsearvioinnin vuonna 2023.¹⁷³

166 Eramet. Mining and metallurgy. Haettu 12.1.2025 osoitteesta <https://indonesia.eramet.com/en/activities/mining-and-metallurgy/>

167 WBN. Operations. Haettu 7.11.2025 osoitteesta <https://www.wedabaynickel.com/en/weda-bay-nickel/our-business/operations/>

168 Weda Bay Nickel. Haettu 11.11.2025 osoitteesta <https://www.wedabaynickel.com/en/>

169 Eramet. Vuosiraportti 2024, s. 6 <https://www.eramet.com/wp-content/uploads/2024/04/2024-04-09-Eramet-integrated-report-2023-EN.pdf>; IWIP. Weda Bay Nickel. Haettu 11.11.2025 osoitteesta <https://iwip.co.id/en/pt-weda-bay-nickel-en/>

170 WBN. Our Commitments. Haettu 23.5.2025 osoitteesta <https://www.wedabaynickel.com/en/weda-bay-nickel/our-commitments/>

171 Ibid.

172 IRMA (<https://responsiblemining.net/>) on 3. osapuolen sertifiointijärjestelmä, jonka kriteerit on laadittu laajalla sidosryhmäyhteistyöllä. IRMAN päättävissä elimissä on kaivosalan yritysten lisäksi edustettuna vaikutusten kohteena olevia ryhmiä, kansalaisjärjestöjä, kuten esimerkiksi Human Rights Watch, sekä ammattiliittoja. IRMAa pidetäänkin usein ihmisoi-keusvaatimuksiltaan kunnianhimoisimpana kaivosalan vastuullisuusvalvontajärjestelmänä.

173 WBN. Our commitments. Haettu 11.11.2025 osoitteesta <https://www.wedabaynickel.com/en/weda-bay-nickel/our-commitments/>

Työturvallisuuteen WBN kertoo panostaneensa muun muassa kouluttamalla 250 työntekijää edistämään työturvallisuutta yhtiössä. Myös työturvallisuuden osalta WBN kertoo saavansa tukea vähemmistöomistajaltaan Erametilta.¹⁷⁴

WBN raportoi verkkosivuillaan, että vuonna 2023 sen toiminnassa ei tapahtunut yhtään raportoitua onnettomuutta. Raportoidun luvun alla suluissa kerrotaan, että se kattaa ”yli 39 464 työskenneltyä tuntia”.¹⁷⁵ Lukuun laskettujen työtuntien määrä on huomattavan pieni ottaen huomioon, että yrityksessä työskentelee yhteensä 16 400 työntekijää ja urakoitsijaa¹⁷⁶. Tavallinen yrityksissä käytetty tapa onnettomuuksien raportointiin on käyttää miljoonaa työtuntia kohden laskettuja lukuja.

Kaivoksen ympäristö- ja ihmisoikeusvaikutukset herättävät huolta

Vuonna 2024 WBN nousi kansainvälisen huomion kohteeksi kun yhtiön ja sen toimintaa operoivan Erametin suunnitelmien pelättiin uhkaavan eristyksissä elävän o’hongana manyawa -alkuperäiskansan (tunnetaan myös nimellä Tobelo-yhteisö) elinkeinoja ja kulttuuria¹⁷⁷. WBN:n tuottaman nikkelimalmin hyödyntämiseksi kaavailtiin Erametin ja saksalaisen BASF-yhtiön yhteishankkeena uutta HPAL-jalostamoja, josta käytettiin nimitystä Sonic Bay¹⁷⁸. Jalostamon suunnittelusta kuitenkin luovuttiin yhtiöiden mukaan kesällä 2024¹⁷⁹. Ennen sitä verkossa oli levinnyt laajasti WBN:n työntekijäleirillä kuvattu video, jossa o’hongana manyawa -kansan edustajat olivat saapuneet epätoivoisina kerjäämään ruokaa¹⁸⁰.

Erametin ja BASFin vetäytymisestä huolimatta Indonesian investointiministeri onertonut julkisuuteen, että neuvottelut hankkeen jatkamisesta ovat edelleen käynnissä. Indonesiassa on noussut esiin muun muassa ehdotus ns. no-go zonen perustamisesta suojelemaan eristyksissä asuvaa alkuperäiskansaa. No-go zonea koskevat neuvottelut on mainittu myös Teslan vuoden 2023 ja 2024 vastuullisuusraporteissa, jossa käsitellään

174 Yhtiö kutsuu näitä henkilöitä termeillä ”safety advocate” ja ”safety angel”. WBN. Safety first. Haettu 23.5.2025 osoitteesta <https://www.wedabaynickel.com/en/weda-bay-nickel/our-commitments/safety-first/>

175 Ibid.

176 WBN. About us. Haettu 23.5.2025 osoitteesta <https://www.wedabaynickel.com/en/weda-bay-nickel/about-us/>

177 Yhtiöihin kohdistuneesta kansalaisjärjestökampanjoinnista lisätietoa muun muassa Survival International. 2024. Driven to the edge – How the demand for electric cars is destroying uncontacted Indigenous people’s lives and lands in Indonesia, s. 66 <https://assets.survivalinternational.org/documents/2684/original-3c8dda9a3227299a6d33458706fe76e6.pdf>

178 Eramet. 2024. Integrated report 2023, s. 19 <https://www.eramet.com/wp-content/uploads/2024/04/2024-04-09-Eramet-integrated-report-2023-EN.pdf>

179 Eramet. Financial report 2024, s. 10 <https://www.eramet.com/wp-content/uploads/2025/02/2025-02-19-Eramet-Consolidated-financial-statements-as-at-31-December-2024.pdf>

180 Survival International. 2024. Driven to the edge – How the demand for electric cars is destroying uncontacted Indigenous people’s lives and lands in Indonesia, s. 33 <https://assets.survivalinternational.org/documents/2684/original-3c8dda9a3227299a6d33458706fe76e6.pdf>

yhtiön toimia sen nikkeliarvoketjuissa Indonesiassa.¹⁸¹ Tesla ei kuitenkaan ole vahvistanut ostavansa nikkeliä juuri WBN:ltä tai IWIPistä.

Pieni joukko o'hongana manyawa -alkuperäiskansan jäseniä asuu myös WBN:n nykyisellä kaivosalueella. Eramet kertoo vuosiraportissaan laatineensa työntekijöilleen ja alihankkijoilleen ohjeistuksen yhteisön kohtaamiseen kulttuurisesti sensitiivisellä tavalla. Ensisijaisena ohjeena yhtiölle töitä tekeville on välttää vuorovaikutusta erityksissä asuvan yhteisön kanssa.¹⁸²

WBN suhteet muihinkaan paikallisiin yhteisöihin eivät ole ongelmattomia. Yhtiötä on syytetty muun muassa maakaappauksista. Vastauksessaan CRI-järjestön julkaisemaan, paikallisväestön haastatteluja sisältäneeseen raporttiin Eramet on todennut, että valituksia tehneillä paikallisilla yhteisöillä ei ole laillista tai "tapaoikeuteen perustuvaa omistusoikeutta" WBN:nn hyödyntämiin kaivosalueen metsiin. Erametin mukaan WBN käyttää sille käyttöön annettua valtion maata "lainaa ja käytä" -periaatteen mukaisesti¹⁸³ tarkoituksenaan palauttaa maat takaisin. Eramet kertoo sitoutuneensa palauttamaan kasvillisuuden yli 500 hehtaarille vuosittain vuoteen 2028 mennessä. Tähän se pyrkii tuottamalla taimia perustamissaan taimitarhoissa. Vuonna 2023 yhtiö kertoo lisäksi kunnostaneensa 869 hehtaaria valuma-alueita kaivosalueen ulkopuolella.¹⁸⁴

Yhteisöt taas katsovat, että maat on varastettu heiltä ilman konsultaatioita ja kompensatiota. He katsovat yhtiön katsotaan voineen ottaa maat haltuun siksi, että Indonesian valtio on jättänyt yhteisöille kuuluvat maa- ja metsäoikeudet tunnustamatta (maa- ja metsäoikeuksiin liittyvistä haasteista ks. luku 2.1).¹⁸⁵

WBN on lisäksi ostanut kaivosalueelta yksityisomistuksessa ollutta maata. Myös maan ostohintoihin on ollut tyytymättömyyttä, vaikka yhtiö näyttääkin jossain määrin neuvotellen hinnoista ja tulleen vastaan kyläläisten vaatimuksissa.¹⁸⁶

Kaivosyhtiötä on syytetty myös vesistöjen pilaamisesta. Alueella virtaavana Sagea-joen on raportoitu saastuneen ja muuttaneen väriä kaivostoiminnan aiheuttaman metsäkadon

181 Jong, Hans Nicholas. (1.7.2024). Mongabay, BASF, Eramet drop \$2.6b Indonesian nickel project that threatens isolated tribe. Haettu 8.12.2025 osoitteesta <https://news.mongabay.com/2024/07/basf-eramet-drop-2-6b-indonesian-nickel-project-that-threatens-isolated-tribe/>; Tesla. Impact report 2023, s. 121 https://www.tesla.com/ns_videos/2023-tesla-impact-report.pdf; Tesla. Impact report 2024, s. 168. https://www.tesla.com/ns_videos/2024-extended-version-tesla-impact-report.pdf

182 Eramet. Annual Report 2023, s. 41 <https://www.eramet.com/wp-content/uploads/2024/04/2024-04-09-Eramet-integrated-report-2023-EN.pdf>

183 CRI. 2024. Nickel Unearthed – The Human and Climate Costs of Indonesia's Nickel Industry, <https://cri.org/reports/nickel-unearthed/>

184 Eramet. 2024. Integrated report 2023, s. 42 <https://www.eramet.com/wp-content/uploads/2024/04/2024-04-09-Eramet-integrated-report-2023-EN.pdf>

185 CRI. 2024. Nickel Unearthed, The Human and Climate Costs of Indonesia's Nickel Industry, <https://cri.org/reports/nickel-unearthed/>

186 Ibid.

seurauksena. WBN on kuitenkin vain yksi monista alueella toimivista yhtiöistä.¹⁸⁷ Indonesian ympäristöviranomaiset arvioivat kaivosalan toimijoita kansallisella ympäristöön keskittyneellä vastuullisuusmittaristolla niin kutsutussa PROPER-ohjelmassa¹⁸⁸. Mittaristossa yhtiöille annettavat arviot vaihtelevat kultatasosta mustaan. Vuonna 2023 WBN sai arvion toiseksi heikoimman, punaisen arvosanan. Huonon arvion syynä oli se, että yhtiön ei katsottu huolehtivan riittävällä tasolla ympäristöasioista koskien muun muassa vesien suojelua ja ilmansaasteita.¹⁸⁹

WBN ei vastannut Finnwatchin yhteydenottoihin.

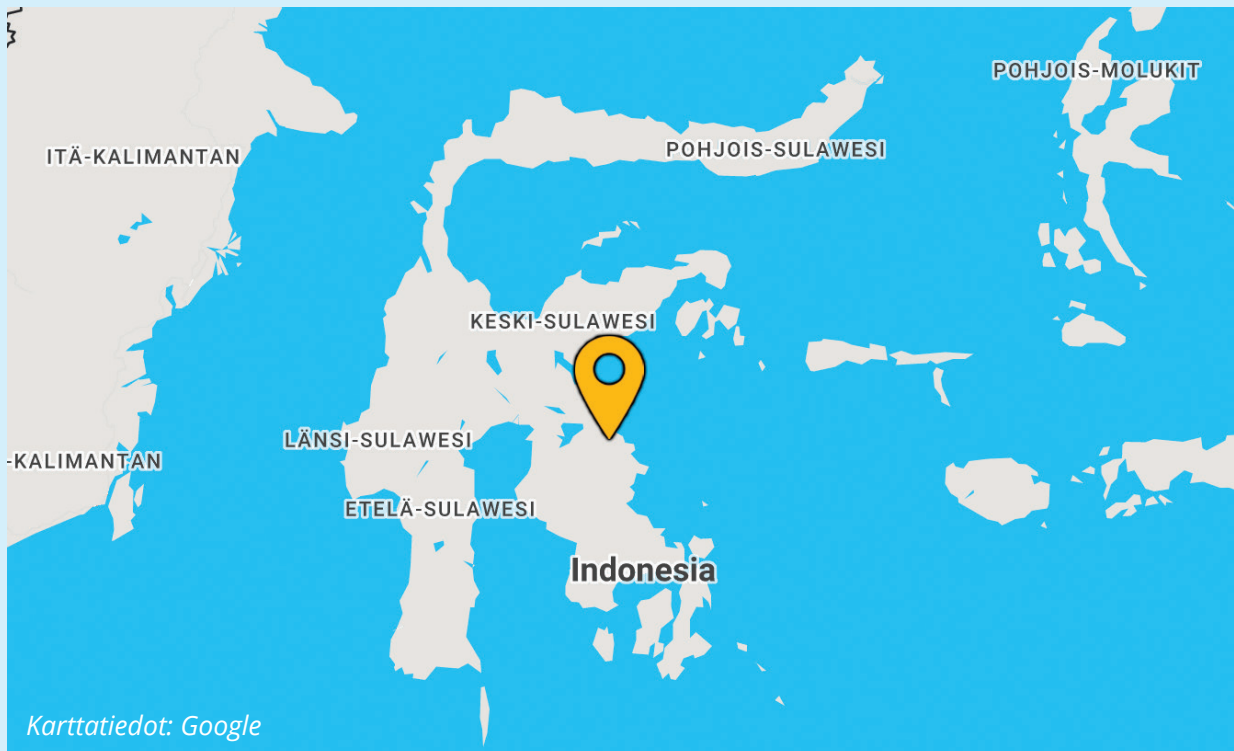
187 Renaldi, Adi. (25.1.2024). Indonesia: The Last Fisherwomen of Halmahera? <https://pulitzercenter.org/stories/indonesia-last-fisherwomen-halmahera>

188 Lisätietoa ohjelmasta ks. Maailman pankki, Indonesia's program for pollution control, evaluation, and rating (PROPER) <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/770561468038722316/indonesias-program-for-pollution-control-evaluation-and-rating-proper>

189 Malutsatu. (3.1.2023). Kementerian Lingkungan Hidup Beri Rapor Merah Tiga Perusahaan Tambang di Maluku Utara. Haettu 10.12.2025 osoitteesta <https://www.malutsatu.com/2023/01/kementerian-lingkungan-hidup-beri-rapor-merah-tiga-perusahaan-tambang-di-maluku-utara/>

Indonesia Morowali Industrial Park IMIP

Tsingshanin toinen, tytäryhtiöidensä kautta enemmistöomistama¹⁹⁰, teollisuuspuisto IMIP sijaitsee Keski-Sulawesissa, Morowalin alueella, Fatufian kylässä. IMIPin omistajiin noin 25 prosentin omistusosuudella kuuluu myös indonesialainen kaivosyhtiö BintangDelapan Group. IMIP on maailman suurin nikkelin jalostamoalue.¹⁹¹

Indonesia Morowali Industrial Park IMIP sijaitsee Indonesian Keski-Sulawesin provinssissa.

IMIPin rakentaminen alkoi vuonna 2013 Kiinan ja Indonesian presidenttien allekirjoitettua sitä koskevan sopimuksen¹⁹². Tätä raporttia kirjoitettaessa sen alueella toimii teollisuuspuiston verkkosivujen mukaan vuokralaisena yli 50 erilaista yritystä¹⁹³. Niistä monet ovat mediatietojen mukaan ainakin osittain Tsingshanin omistuksessa¹⁹⁴. IMIPissä työskentelee yli 80 000 työntekijää¹⁹⁵.

190 The People's Map. Indonesia Morowali Industrial Park (IMIP). Haettu 4.11.2025 osoitteesta <https://thepeoplesmap.net/project/indonesia-morowali-industrial-park-imip/>

191 Business and Human Rights Resource Center. Indonesia Morowali Industrial Park (IMIP) - Project Profile. Haettu 4.11.2025 osoitteesta <https://www.business-humanrights.org/en/latest-news/indonesia-morowali-industrial-park-imip-project-profile/>

192 People's Daily Online. (20.6.2023). China-invested industrial park brings tangible benefits to local communities in Indonesia. Haettu 4.11.2025 osoitteesta <https://en.people.cn/n3/2023/0620/c90000-20033846.html>

193 IMIP. Tenant IMIP. Haettu 4.11.2025 osoitteesta <https://imip.co.id/tenant/>

194 Ks. esim. Lakshmi, A. Anantha; Mariska, Diana Mariska. (28.11.2024). 'Production first, safety later': inside the world's largest nickel site. Financial Times. <https://www.ft.com/content/56013ee9-f456-4646-895c-aeb65a685f85>

195 IMIP. Dari Morowali untuk Indonesia. Haettu 4.11.2025 osoitteesta <https://imip.co.id/>

Kuten IWIPissä (ks. luku 3.2), myös IMIP-teollisuuspuiston hallinnollisten asioiden koordinointi on tiukasti teollisuuspuiston itsensä hallinnassa. Myös IMIP-teollisuuspuistossa IMIP vastaa esimerkiksi rekrytoinneista vuokralaistensa puolesta¹⁹⁶. IMIP-teollisuuspuiston viestintä on koordinoitua, ja IMIP on vastannut erilaiseen arvosteluun vuokralaistensa puolesta esimerkiksi julkaisemalla onnettomuuksia yhteydessä tiedotteita teollisuuspuiston työturvallisuudesta¹⁹⁷. IMIP on myös julkaissut sarjan erilaisia vastuullisuuslinjauksia, joiden se kertoo koskevan myös sen alueella toimivia vuokralaisia¹⁹⁸.

IMIP käyttää tuotantoprosesseissaan malmia lähialueen kaivoksista. Kansalaisjärjestölähteiden mukaan ainakin kaksi Morowalin alueella toimivaa kaivosta, PT Bintang Delapan Mineral ja Hengjaya Nickel Mine, toimittavat nikkelimalmia IMIPille¹⁹⁹. Malmia tuodaan myös muun muassa Filippiineiltä.²⁰⁰

IMIPissä toimii useita sulattoja, joista monet ovat osittain tai kokonaan Tsingshanin omistuksessa.²⁰¹ IMIPissä tuotetaan ferropiitä, ferrokromia, ferronikkeliä, nikkelifaakarautaa (tunnetaan myös nimillä nikkeli-harkkorauta tai sikanikkeli, *nickel pig iron*, NPI) ja nikkeliveä (*nickel matte*).²⁰² Osasta näistä välituotteista tuotetaan edelleen ruostumatonta terästä, jota viedään pääasiassa Kiinaan, mutta myös muihin maihin²⁰³. Lisäksi IMIPissä

196 Trend Asia. 2024. The Chaotic Labor Disputes in Indonesia Morowali Industrial Park (IMIP), s. 15–16 <https://trendasia.org/wp-content/uploads/2024/10/BUKU-TrendAsia-English-Agustus-24-3.pdf>

197 Sembada Bersama Indonesia. 2025. Workers Waiting To Die In Morowali (Full Version), s. 17. <https://sembadabersama.org/workers-waiting-to-die-in-morowali-full-version/>

198 IMIP. Policies and Standards. Haettu 5.11.2025 osoitteesta <https://imip.co.id/pembangunan-berkelanjutan/kebijakan-dan-standar/>

199 The People's Map. Indonesia Morowali Industrial Park (IMIP). Haettu 4.11.2025 osoitteesta <https://thepeoplesmap.net/project/indonesia-morowali-industrial-park-imip/>

200 Nguyen, Mai; Liu, Siu et al. (30.9.2024). Tsingshan cuts Indonesian nickel output due to tight ore supplies. Mining.com/Reuters. Haettu 4.11.2025 osoitteesta <https://www.mining.com/web/tsingshan-cuts-indonesian-nickel-output-due-to-tight-ore-supplies/>

201 Trend Asia. 2024. The Chaotic Labor Disputes in Indonesia Morowali Industrial Park (IMIP), s. 44 <https://trendasia.org/wp-content/uploads/2024/10/BUKU-TrendAsia-English-Agustus-24-3.pdf>; Sulattoja ovat muun muassa PT ITSS, PT GCNS, PT CSI, PT OSMI, PT DSI ja PT SMI. Tsingshan groupin omistamien tai osaomistamien yhtiöiden lisäksi alueella toimii myös PT Hengjaya Nickel Industry (HNI) ja PT Ranger Nickel Industry (RNI) omistamia sulattoja.

202 Nickel Industries. Indonesia Morowali Industrial Park (IMIP). Haettu 27.10.2025 osoitteesta <https://nickelindustries.com/section/indonesia-morowali-industrial-park-imip/>; Durrant, Angela; Tong, Tong; Kotseras, Panos. (31.5.2024). Nickel and Stainless Steel assets — Key takeaways from CRU's visit to Indonesia's Morowali Industrial Park (IMIP). MMTA. Haettu 27.10.2025 osoitteesta <https://mmta.co.uk/nickel-and-stainless-steel-assets-key-takeaways-from-cru-visit-to-indonesias-morowali-industrial-park-imip/>; Indonesia Miner. (21.8.2024). 1.2 Million Tons of Stainless Steel Producers Are Now Present in the IMIP Area. Haettu 27.10.2025 osoitteesta <https://www.indonesiaminer.com/company/detail-news/2024-08-21095409-12-million-tons-of-stainless-steel-producers-are-now-present-in-the-imip-area>

203 IMIPissä ruostumatonta terästä tuottaa muun muassa Tsingshanin ja intialaisen Jindal Groupin yhteisyritys PT Glory Metal Indonesia (GMI). Indonesia Miner. (21.8.2024). 1.2 Million Tons of Stainless Steel Producers Are Now Present in the IMIP Area. Haettu 27.10.2025 osoitteesta <https://www.indonesiaminer.com/news/detail/2024-08-21095409-12-million-tons-of-stainless-steel-producers-are-now-present-in-the-imip-area>

tuotetaan hydroksidisaoste MHP:tä, jota käytetään sähköautojen akkujen valmistuksessa²⁰⁴.

IMIPissä on raportoitu lukuisia työelämän oikeuksiin liittyviä ongelmia. Tammikuussa 2025 indonesialainen työelämän oikeuksiin keskittynyt Sembada Bersama -järjestö julkaisi laajan, työntekijähaastatteluihin perustuvan raportin²⁰⁵ IMIPin ongelmista. Raporttiin haastatellut indonesialaiset työntekijät raportoivat muun muassa työpaikoista maksettavista rekrytointimaksuista (*mafia lamaran kerja*), joita maksetaan työpaikan saamisen varmistamiseksi. Työntekijät kertoivat myös hyvin pitkistä työpäivistä ja jopa laittoman matalista palkoista, altistumisesta terveydelle haitallisille höyryille ja pölylle sekä puutteista sanitaatiossa. Lisäksi työntekijät kertoivat, että IMIP siirtää työntekijöitä ilman erillistä suostumusta työnantajalta toiselle.²⁰⁶

IMIPissä on raportoitu työskentelevän myös paljon kiinalaisia työntekijöitä. Sembada Bersama -järjestön raportissa indonesialaiset työntekijät kertoivat IMIPissä toimivien työnantajien suosivan kiinalaisia työntekijöitä paremmilla palkoilla ja muilla työehdoilla. Toisenlaistakin tietoa on tuotu julkisuuteen. Osalla indonesialaisissa teollisuuspuistoissa työskentelevillä kiinalaisilla työntekijöillä on raportoitu jopa pakkotyöhön viittaavia olosuhteita, mistä johtuen indonesialainen nikkeli on lisätty Yhdysvaltojen viranomaisten pakkotyölistalle²⁰⁷.

Erityisen paljon IMIP on saanut arvostelua työturvallisuuspuutteista, jotka ovat johtaneet lukuisiin kuolemantapauksiin. Vuoden 2024 lopulla Financial Times julkaisi laajan työntekijähaastatteluihin pohjautuneen artikkelin IMIPin työturvallisuuspuutteista. Financial Timesille puhuneet työntekijät kertoivat systemaattisista ongelmista IMIPissä toimivien yhtiöiden työturvallisuusprosesseissa. Financial Timesin siteeraamien Trend Asia -järjestön lukujen mukaan vuoden 2024 ensimmäisellä puoliskolla Indonesian nikkeliteollisuudessa sattui 114 onnettomuutta, jotka johtivat 101 kuolemaan. Lähes puolet näistä sattui IMIPissä.²⁰⁸

204 Nickel Industries. Indonesia Morowali Industrial Park (IMIP). Haettu 27.10.2025 osoitteesta <https://nickelindustries.com/section/indonesia-morowali-industrial-park-imip/>

205 Sembada Bersama Indonesia. 2025. Workers Waiting To Die In Morowali (Full Version) <https://sembadabersama.org/workers-waiting-to-die-in-morowali-full-version/>

206 Ibid.

207 Yhdysvaltain viranomaisten pakkotyötuotteiden listassa ei mainita suoraan IMIPiä. Siinä kuitenkin viitataan teollisuuspuistoihin Indonesian Keski-Sulawesilla, jossa IMIP on selvästi suurin toimija. US Department of Labor, List of Goods Produced by Child Labor or Forced Labor https://www.dol.gov/agencies/ilab/reports/child-labor/list-of-goods?tid=5536&-field_exp_good_target_id=All&field_exp_exploitation_type_target_id_1=All&items_per_page=50; Asia Times. (10.9.2024). US may block Indonesia nickel on forced labor issues, <https://asiatimes.com/2024/09/us-may-block-indonesia-nickel-on-forced-labor-issues/>

208 Lakshmi, A. Anantha: Mariska, Diana. (28.11.2024). 'Production first, safety later': inside the world's largest nickel site. Financial Times. Haettu 10.12.2025 osoitteesta <https://www.ft.com/content/56013ee9-f456-4646-895c-aeb65a685f85>

Vakavin onnettomuus IMIPissä sattui vuoden 2023 puolella kun räjähdys tappoi suoraan 13 työntekijää ja haavoitti 38 työntekijää²⁰⁹. Kuolleiden määrä nousi myöhemmin 21:een²¹⁰.

Tätä raporttia laadittaessa maaliskuussa 2025 IMIPissä sattui jälleen kuolemantapauksiin johtanut onnettomuus. Onnettomuus johtui kaatosateen aiheuttamasta jätealtaisiin läjitetyn aineksen maanvyörymästä, jonka seurauksena kaksi työntekijää kuoli ja yksi katosi.²¹¹

IMIPin alueen ulkopuolella on raportoitu teollisuuspuistosta aiheutuvia terveysongelmia. IMIPin tuotantoprosessit vaativat merkittäviä määriä energiaa, jota tuotetaan pääasiassa hiilivoimalla²¹². Alueella on raportoitu (hiili)pölyyn liittyviä terveysongelmia.²¹³ Kesäkuussa 2025 mediassa kerrottiin Indonesian ympäristöministeriön aikovan sanktoida IMIPiä luvattomista jätealtaista ja jätevesien laskusta sekä ilmansaasteista.²¹⁴ Ilmoitus annettiin sen jälkeen kun IMIPissä käytössä olleen HPAL-prosessissa syntyneitä jätteitä säilövän altaan maanvyörymä aiheutti edellisessä luvussa mainittujen kuolemien lisäksi myös IMIPin lähellä virtaavan Bahadopi-joen pilaantumista²¹⁵.

209 Chen, Heather. (24.12.2023). Furnace blast at Indonesia nickel factory kills 13 workers, wounds 38. CNN. Haettu 8.12.2025 osoitteesta <https://edition.cnn.com/2023/12/24/asia/indonesia-nickel-factory-blast-intl-hnk>

210 Gutzy Asia. (4.1.2024). Indonesian authorities escalate Morowali Smelter blast to formal inquiry as death toll reaches 21. Haettu 8.12.2025 osoitteesta <https://gutzy.asia/2024/01/04/indonesian-authorities-escalate-morowali-smelter-blast-to-formal-inquiry-as-death-toll-reaches-21/>

211 Earthworks. (28.3.2025). Multiple Dams Fail at Indonesian Nickel-Mining Facilities <https://earthworks.org/blog/multiple-dams-fail-at-indonesian-nickel-mining-facilities/>

212 Diggs, Andrew. 2023. International support crucial to decarbonization of the Indonesian nickel supply chain <https://www.nortonrosefulbright.com/en/knowledge/publications/19ccd372/international-support-crucial-to-decarbonization-of-the-indonesian-nickel-supply-chain>

213 Timmerman, Antonia. 2022. The dirty road to clean energy: How China's electric vehicle boom is ravaging the environment <https://restofworld.org/2022/indonesia-china-ev-nickel/>

214 Mining Technology. (19.6.2025). Indonesia to sanction companies for environmental breaches at nickel industrial park <https://www.mining-technology.com/news/indonesia-sanction-companies-environmental-breaches-nickel-industrial-park/?cf-view>

215 Earthworks. (28.3.2025). Multiple Dams Fail at Indonesian Nickel-Mining Facilities, <https://earthworks.org/blog/multiple-dams-fail-at-indonesian-nickel-mining-facilities/>

Onnettomuuksia IMIPissä

- **Joulukuu 2023** – 21 työntekijää kuoli nikkelisulaton räjähdyksessä IMIPissä. Räjähdyks tapahtui PT Indonesia Tsingshan Stainless Steelin (ITSS) tuotantolaitoksessa.²¹⁶
- **Tammikuu 2024** – Kaksi työntekijää sai sähköiskun ja menetti tajuntansa IMIPissä toimivan PT Risun -yhtiön alueella.²¹⁷
- **Kesäkuu 2024** – Höyryonnettomuus aiheutti vammoja kahdelle työntekijälle IMIPissä.²¹⁸ Onnettomuus tapahtui IMIPissä toimivassa PT Indonesia Tsingshan Stainless Steel (ITSS) -yrityksessä.
- **Lokakuu 2024** – Kaksi erillistä räjähdystä IMIPissä. Räjähdykset tapahtuivat viikon välein PT Dexin Steel Indonesian (DSI) sekä PT Zhongtsing New Energy (ZTEN) omistamissa nikkelisulatoissa²¹⁹
- **Helmikuu 2025** – Työntekijä kuoli painavan kuorman putoamiseen IMIPissä toimivan PT Ocean Sky Metal Industry tiloissa.²²⁰
- **Maaliskuu 2025** – Kaksi työntekijää kuoli ja yksi katosi jätealtauksiin läjitetyn aineksen maanvyörymässä IMIPissä toimivan PT Huayue Nickel Cobaltin ja PT QMB New Energy Materialsin käyttämällä alueella. Kadonnutta työntekijää ei tätä raporttia kirjoitettaessa ole löydetty.²²¹

216 Taufan, Mohammad. (12.2.2024). Indonesia police to charge 2 Chinese nationals in furnace explosion at Chinese-owned nickel plant. AP. Haettu 10.12.2025 osoitteesta <https://apnews.com/article/indonesia-nickel-smelter-explosion-suspects-b6147e0dfdc8c8b89cc0402f5469ba4>

217 Business and Human Rights Resource Center. (31.1.2024). Indonesia: Two contractor employees were electrocuted in PT Indonesia Morowali Industrial Park <https://www.business-humanrights.org/en/latest-news/indonesia-two-contractor-employees-were-electrocuted-in-pt-indonesia-morowali-industrial-park/>

218 Indonesia Business Post. (15.6.2024). Two workers injured over hot steam burst incident at Tsingshan Smelter. Haettu 10.12.2025 osoitteesta <https://indonesiabusinesspost.com/2133/Politics/two-workers-injured-over-hot-steam-burst-incident-at-tsingshan-smelter>

219 Tempo. (30.10.2024). Explosion at IMIP Nickel Smelting Industrial Area Morowali Traumatizes Workers <https://en.tempo.co/read/1935095/explosion-at-imip-nickel-smelting-industrial-area-morowali-traumatizes-workers>

220 Da Costa, Gusty. (24.2.2025). Worker dies at work at industrial complex in Morowali. Indonesia Business Post. Haettu 10.12.2025 osoitteesta <https://indonesiabusinesspost.com/3653/energy-and-resources/worker-dies-at-work-at-industrial-complex-in-morowali>

221 Moore, Ellen. (28.3.2025). Multiple Dams Fail at Indonesian Nickel-Mining Facilities. Earthworks. Haettu 10.12.2025 osoitteesta <https://earthworks.org/blog/multiple-dams-fail-at-indonesian-nickel-mining-facilities/>; TUK Indonesia. (17.4.2025). IMIP Workers Buried in Nickel Tailing: NGOs, Trade Unions Demand Legal Accountability <https://www.tuk.or.id/en/2025/04/imip-workers-buried-in-nickel-tailing-ngos-trade-unions-demand-legal-accountability/>

4. Yhteenvedo

Noin 80 prosenttia kaikesta ruostumattomasta teräksestä sisältää nikkeliä, ja ruostumattoman teräksen tuotanto käyttää jopa kaksi kolmasosaa globaalista nikkeliä tuotannosta. Nikkeliä käytetään yleisesti myös sähköautojen akuissa ja siksi sen kysynnän arvioidaan kasvavan merkittävästi tulevaisuudessa. Nikkeli onkin lisätty Euroopan unionissa strategisesti tärkeiden raaka-aineiden listaan.

Indonesialla on valtavat nikkeliavarannot ja se tuottaa ylivoimaisesti eniten nikkeliä, vastaten jo lähes 60 prosentista globaalista nikkeliä tuotannosta. Aktiivisella teollisuuspolitiikalla Indonesian rooli myös nikkelin jalostuksessa on kasvanut merkittävästi. Maan nikkeli-sektorille on syntynyt satoja kaupallisia kaivannais- ja jalostushankkeita.

Vaikka nikkeliavarannot sijaitsevat Indonesian maantieteellisellä alueella, ovat ne pitkälti kiinalaisten yritysten hallinnassa. Kiinalaisten yhtiöiden on arvioitu pitävien hallussaan jopa 75 prosenttia Indonesian nikkelinjalostuskapasiteetista. Omistuksia on ketjutettu monimutkaisten yhtiörakenteiden ja pöytälaatikkoyhtiöiden taakse, mikä on vähentänyt Indonesian nikkeli-sektorin läpinäkyvyyttä. Kiinalaisten yhtiöiden vastuullisuuskäytännöt ja avoimuus eivät useinkaan vastaa kansainvälisiä yritys vastuustandardeja.

Indonesian maantieteelliset tekijät kuten lisääntyville sään ääri-ilmiöille alttiit vuoristoiset saaret ja seismisesti aktiiviset alueet lisäävät nikkelin jalostustoiminnan riskejä alueella. Myös Indonesian rikas biodiversiteetti, voimakas riippuvuus fossiilista polttoaineista, heikko työlainsäädäntö ja haasteet alkuperäiskansojen oikeuksien kunnioittamisessa ovat selkeitä ympäristö- ja ihmisoikeusriskejä alueella toimiville yrityksille.

Merkittävimpiin Indonesiassa toimiviin nikkeliä tuottaviin yhtiöihin kuuluu kiinalainen Tsingshan Holding Group, yksi maailman suurimmista ruostumatonta terästä valmistavista yhtiöistä. Tsingshan omistaa Indonesiassa useita teollisuuspuistoja ja niihin kytkeytyviä nikkeli-kaivoksia ja -jalostamoita. Tässä raportissa tarkasteltiin työelämän oikeuksien toteutumista Tsingshanin enemmistöomistamassa Indonesia Weda Bay Industrial Park IWIP:ssä. Raportti perustuu ammattiliittojen edustajien ja yli 20 teollisuuspuistossa työskentelevän työntekijän laadullisiin haastatteluihin.

Haastatteluissa korostuu IWIPin poikkeuksellinen rooli. IWIP ei hallinnoi vain teollisuuspuistoa alueena vaan se vastaa puistossa toimivien yritysten puolesta muun muassa rekrytoinneista, työsopimusten ja työehtosopimuksen solmimisesta sekä viestinnästä. Mediatietojen mukaan IWIPin suurin omistaja Tsingshan on myös osaomistajana useissa teollisuuspuistossa toimivista yrityksistä.

IWIPin solmima työehtosopimus on työntekijöiden oikeuksien kannalta heikko ja se pohjautuu pitkälti Indonesian lainsäädäntöön. Työehtosopimus sisältää kirjauksen, joka

antaa työnantajalle yksipuolisen mahdollisuuden vaihtaa työntekijän työpaikkaa tehtaalta toiselle. Tätä käytetään työntekijöiden rankaisemiseen ja ammattiliittojen toiminnan vaikeuttamiseen.

Työntekijöillä teetetään teollisuuspuistossa valtavia määriä ylitöitä. Selvitykseen haastatelluilla vuorotyötä tekeville työntekijöillä oli lähes järjestäen 12-tunnin työpäivä viitenä päivänä viikossa. Töitä saatetaan teettää myös vapaapäivinä. Yli puolet työntekijöiden palkasta muodostuu ylityökorvauksista. Ilman merkittäviä ylitöitä työntekijöiden palkat eivät riittäisi elämiseen.

Työntekijät raportoivat myös puutteita IWIPin työterveydessä ja -turvallisuudessa. Suojavarusteissa tuotiin esiin puutteita ja tehdaskohtaisesti sanitaatio on riittämättömällä tasolla. Rakennustöissä olevilla työntekijöille ei ollut wc-tiloja lainkaan. Työntekijät valittivat myös tehtaan ja sen ympäristössä tapahtuvan kaivostoiminnan aiheuttamasta pölystä, joka tunkeutuu asuntoihin ja aiheuttaa hengitystieoireita.

IWIP ei kommentoinut löydöksiä millään tavalla vaikka sitä yritettiin tavoittaa useita kertoja. Myös Tsingshanin toista teollisuuspuistoa, Indonesia Morowali Industrial Park IMIPiä yritettiin tavoittaa, mutta sekään ei vastannut Finnwatchin yhteydenottoihin. Myös IMIPissä on aiemmin raportoitu vastaavia ongelmia, kuin mitä Finnwatch havaitsi IWIPissä.

IWIPissä käytettävä nikkelimalmi tuodaan pääosin lähialueen kaivoksista. Ylivoimaisesti suurin näistä alueella toimivista kaivosyhtiöistä on Tsingshanin enemmistöomistama PT Weda Bay Nickel WBN. WBN on maailman suurin nikkelikaivos. WBN:n kaivostoiminnan operatiivisesta johtamisesta vastaa WBN:n vähemmistöosakas, ranskalainen Eramet.

WBN:llä on ollut ongelmia ympäristövaikutustensa hallinnassa sekä suhteissa alueella toimiviin alkuperäiskansoihin. Erityisiä haasteita WBN:llä ja Erametilla on ollut eristyksissä elävän o'hongana manyawa -alkuperäiskansan oikeuksien kunnioittamisessa. WBN ei vastannut Finnwatchin yhteydenottoihin.

Tätä raporttia varten Finnwatch kävi läpi myös Indonesian tullitilastoja. IWIPissä tuotettua nikkeliä viedään pääasiassa Kiinaan, josta sitä saapuu mitä todennäköisemmin myös Eurooppaan ruostumattoman teräksen ja erilaisten akkujen mukana. Tullitilastoista selviää, että muun muassa Teslan alihankkija Huayou Hongkong on ostanut nikkeliä IWIPistä.

Myös eurooppalaiset yritykset ovat tehneet IWIPistä ostoja. Finnwatchin selvityksen perusteella nikkelikauppaa IWIPissä toimivien yritysten kanssa ovat käyneet muun muassa saksalaisen Thyssenkruppin tytäryhtiö Thyssenkrupp Materials Trading GmbH ja sveitsiläisen Glencoren norjalainen tytäryhtiö Glencore Nikkelverk AS. Thyssenkrupp kertoi ottavansa Finnwatchin raportin löydökset hyvin vakavasti ja huomioivansa ne sisäisissä prosesseissaan. Glencore Nikkelverk AS ei reagoinut Finnwatchin yhteydenottoihin.

5. Suositukset

IWIPille

- IWIPin tulee luopua työehtosopimukseen kirjatusta työntekijöiden siirroista työnantajien välillä. Työntekijät voivat siirtyä toisen työnantajan palvelukseen vain omasta tahdostaan.
- Työntekijöiden palkkakuitteihin tulee lisätä tieto tehtyjen ylityötuntien lukumäärästä.
- Minimitasolla IWIPin tulee varmistaa, että sen teettämät ylityöt noudattavat Indonesian työlaainsäädäntöä. Työntekijöille tulee mahdollistaa riittävä lepo, joka antaa työntekijöille mahdollisuuden myös täysipainoiseen vapaa-aikaan työpäivien lomassa. Viikkotyötuntien ei tule säännöllisesti ylittää 55 tuntia²²².
- IWIPin tulee määrittää elämiseen riittävä palkka Wedan alueella esimerkiksi hyödyntämällä Global Living Wage Coalitionin metodologiaa. Elämiseen riittävä palkka on työntekijän säännöllisenä työaikana ansaitsema käteen jäävä palkka, jolla työntekijä kykenee hankkimaan itselleen ja perheelleen perustasoisen, mutta ihmisarvoisen ja paikallisesti hyväksyttävän elintason. Palkka riittää tyydyttämään työntekijän ja hänen perheensä perustarpeet – riittävän ravinnon, asumisen, vaatetuksen, terveydenhuollon, lasten koulutuksen jne. – sekä mahdollistaa pienimuotoisen säästämisen ja osallistumisen sosiaaliseen ja kulttuuriseen elämään.
- IWIPin tulee neuvotella myös palkoista ammattiliittojen kanssa osana teollisuuspuistossa solmittavaa työehtosopimusta. Ammattiliittojen toimintaa IWIPin alueella ei tule rajoittaa.
- Kaikkien IWIPissä toimivien tuotantolaitosten on käynnistettävä prosessi ISO 45001 -sertifiointiin saavuttamiseksi. ISO 45001 on kansainvälinen standardi työterveys- ja työturvallisuusjärjestelmille. Standardin avulla IWIP ja sen alueella toimivat tuotantolaitokset voivat puuttua työterveyden ja -turvallisuuden ongelmiin.
- Kommunikaatiota esihenkilöiden ja työntekijöiden välillä tulee parantaa, erityisesti kiinalaisten ja indonesialaisten työntekijöiden välillä. Työntekijöitä tulee ohjata ilman huutamista ja kiroilua.
- Tätä raporttia varten tehdyissä haastatteluissa nousi esiin, että määräaikaissuusia käytetään IWIPissä keinotekoisesti koeajan pidentämiseen. IWIPin tulee varmistaa, että Indonesian lain mukaista koeaikakäytäntöä noudatetaan paitsi lain kirjaimen myös lain hengen tasolla.

222 Pitkien viikkotyötuntien terveysvaikutuksista ks. esimerkiksi ILO. (17.5.2021). Long working hours increasing deaths from heart disease and stroke: WHO, ILO <https://www.who.int/news/item/17-05-2021-long-working-hours-increasing-deaths-from-heart-disease-and-stroke-who-ilo>

- Kaikilla IWIPissä ja sen laajennushankkeissa työskentelevillä työntekijöillä tulee olla käytössään asianmukaiset wc-tilat. IWIPin tulee tarkistaa kaikkien teollisuuspuiston alueella toimivien tuotantolaitosten wc-tilat ja puuttua epäkohtiin. IWIPin rakennustyömaille tulee tuoda riittävä määrä käymälöitä, joiden ylläpidosta on huolehdittava työnantajan toimesta.
- IWIPin asuntoloissa tulee taata työntekijöille riittävät asuintilat. Asuntoloissa tapahtuviin varkauksiin tulee puuttua esimerkiksi vartioinnilla ja tarjoamalla työntekijöille lukollisia säilytystiloja.
- IWIPin tulee pyrkiä ratkaisemaan jätehuoltoon ja päälystämättömien teiden huonoon kuntoon liittyvät ongelmat alueella yhteistyössä paikallishallinnon kanssa.
- IWIPin tulee julkaista tiedot nikkelimalminsa toimitusketjusta.
- IWIPin ja sille nikkelimalmia toimittavien kaivosyhtiöiden tulee ryhtyä toimenpiteisiin niiden toiminnasta syntyvien paikallisten ilmansaasteiden vähentämiseksi.
- IWIPin ja sen alueella toimivien tuotantolaitosten tulee laatia ilmastosiirtymäsuunnitelmat tuotantonsa muuttamiseksi vastaamaan Pariisin sopimuksen tavoitteita. Osana tätä prosessia niiden tulee sitoutua laatimaan SBTi-ilmastotavoitteet.
- IWIPille nikkelimalmia toimittavan WBN-yhtiön tulee luoda niin sanottu no go zone -alueelle, jossa asuu eristyksissä elävään o'hongana manyawa -alkuperäiskansaan kuuluvia henkilöitä. Kaikista suunnitelmista kaivostoiminnan laajentamisesta ja ulottamisesta kyseisen alkuperäiskansan alueelle tulee luopua. Tämä johtuu siitä, että eristyksessä elävältä kansalta ei voida saada vapaata tietoon perustuvaa suostumusta (FPIC).
- IWIPin tulee laatia ihmisoikeussitoumus, jalkauttaa sitoumus organisaatioonsa, ottaa käyttöön ihmisoikeuksia ja ympäristöä koskeva huolellisuusvelvoite sekä prosessit korjaaville toimille. Konkreettisenä apuna prosessien suunnittelussa ja niistä raportoinnissa IWIP voi hyödyntää Shift-asiantuntijakeskuksen laatimaa YK:n ohjaaviin periaatteisiin perustuvaa UN Guiding Principles Reporting Framework -viitekehystä²²³.
- IWIPin yritys vastuuraportointia tulee kehittää. IWIPin tulee kertoa tarkasti vastuullisuusraportointinsa kohteet, raportoida yksityiskohtaisesti kaikista datapisteistä, jotka liittyvät sen olennaiseksi tunnistamiin aiheisiin sekä hankkia ulkopuolinen varmennus raportilleen.
- IWIPin suurimman omistajan Tsingshan Groupin tulee korjata vastaavat puutteet myös muissa Indonesiassa enemmistöomistamissaan teollisuuspuistoissa kuten IMIPissä, jossa on aikaisemmin raportoitu vastaavia ongelmia.

223 Shift. The UN Guiding Principles Reporting Framework, saatavilla osoitteessa <https://www.ungpreporting.org/framework-guidance/download-the-reporting-framework/>

IWIPin ja IMIPin asiakkaille

- Tsingshanin teollisuuspuistojen IWIPin ja IMIPin asiakkaiden tulee varmistaa, että teollisuuspuistot ryhtyvät edellä lueteltuihin korjaustoimiin.
- Asiakkaiden tulee edellyttää IWIPiltä ja IMIPiltä IRMA-auditointia. IRMA-järjestelmän kriteerit eivät kuitenkaan tällä hetkellä puutu kaikkiin tässä raportissa esiin tuotuihin ongelmiin kuten työntekijöiden siirtämiseen työntekijöiden välillä tai elämiseen riittä-mättömiin palkkoihin. Järjestelmää tulee kehittää nyt kun IRMA-standardia uudiste-taan.²²⁴
- Asiakkaiden tulee edellyttää IWIP- ja IMIP-teollisuuspuistoilta ja niissä toimivilta yrityk-siltä avointa yritysvastuuraportointia sekä omistus- ja edunsaajatietoja.
- IWIPin ja IMIPin asiakkaiden tulee edellyttää teollisuuspuistoilta avointa vuoropuhe-lua sidosryhmien kanssa. Teollisuuspuistojen suurin omistaja Tsingshan Group ei ole koskaan vastannut esimerkiksi Business and Human Rights Resource Centren yhtey-denotto-pyyntöihin. Kumpikaan tässä raportissa tarkastelluista Tsingshanin enemmis-töomistamista teollisuuspuistoista ei reagoinut myöskään Finnwatchin yhteydenottoi-hin. Mikäli yritys ei reagoi sidosryhmien suoriin yhteydenottoihin eikä pyri käymään vuoropuhelua, on selvää että myös sen huolellisuusvelvoiteprosesseissa on puutteita.

Lainsäätäjille Suomessa, Euroopan unionissa ja Indonesiassa

- Yritysvastuudirektiivin transposition yhteydessä Suomen tulee kansallisesti korjata Omnibus I -prosessissa tehtyjä vesityksiä. Suomen tulee nostaa yritysvastuulain soveltamisala takaisin alkuperäiselle tasolle (1 000 työntekijää, 450 miljoonan euron liikevaihto). Vahingonkorvausvastuuta koskeviin säännöksiin tulee lisätä ns. pakottava säännös. Se tarkoittaa, että kansallisen yritysvastuulain nojalla nostettuihin mahdolli-siin vahingonkorvauskanteisiin sovelletaan Suomen lakia.
- Suomeen perustetut kestävyys sääntelyn vastuuviranomaiset vastaavat esimerkiksi yritysvastuudirektiivin nojalta säädetyn yritysvastuulain sekä EU:n pakkotyöasetuksen mukaisesta valvonnasta. Viranomaisille on ohjattava riittävät resurssit sekä tehokkaan toimeenpanon varmistamiseksi että yritysten ohjeistamiseksi. Yrityksille tulee tarjota oikea-aikaista ja räätälöity tukea, ohjeistusta ja koulutusta kestävyys sääntelyn velvoit-teista. Toimenpiteitä tulee kohdistaa erityisesti pk-yrityksille ja korkean riskin alueilla tai toimialoilla toimiville yrityksille.

224 Finnwatchin tarkempia kommentteja IRMA-standardin uudistamista koskevaan konsultaatioon, ks. https://finnwatch.org/images/Lausunnot/Finnwatchin_kommentit_kavostoiminnan_vastuullisuusstandardi_IRMA_n_konsultaatioon_tyola-man_oikeuksia_koskien.pdf

- Euroopan unionissa yritys vastuudirektiivi tulee sen uudelleentarkastelun yhteydessä korjata vastaamaan kansainvälisiä yritys vastuustandardeja. Suomen tulee aktiivisesti ajaa direktiivin korjaamista.
- Yritystoiminnan haitallisten vaikutusten uhrien oikeussuojaa tulee vahvistaa uudistamalla lainvalintasääntöjä rajat ylittävissä vahingonkorvaustapauksissa (Rooma II -asetus). Erityisesti tulee varmistaa, että jatkossa ihmisoikeustapauksissa uhri voi valita, sovelletaanko korvausvaateen käsittelyyn sen maan lakia, missä vahinko aiheutui vai sen maan lakia missä vahingon aiheuttanut teko/huolimattomuus sattui, kuten jo nyt voidaan ympäristövahinkotapauksissa tehdä. Komissio on jo laatinut asiasta selvityksen ja on tekemässä asiasta lisäanalyysiä, ml. mahdollinen esitys asetuksen uudistamiseksi. Kun esitys annetaan, Suomen tulee ajaa uhrien oikeussuojan vahvistamista.
- Tätä selvitystä laadittaessa kävi ilmeiseksi, että suurimmasta osasta Indonesian nikkelialan listaamattomista yhtiöistä ei ole saatavilla juuri mitään tietoa. Indonesiassa on käynnistetty joitain toimia esimerkiksi tosiasiallisten edunsaajatietojen lisäämiseksi²²⁵, mutta lisää läpinäkyvyyttä tarvitaan. Indonesian tulisi esimerkiksi vaatia kaikilta suurilta yrityksiltä pakollista yritys vastuuraportointia. Lainsäädäntöä kehitettäessä on perusteltua huomioida raportointivaatimusten yhteensopivuus Euroopan unionissa parhaillaan päivitettävien ESRS-standardien kanssa. Näin voitaisiin varmistua, että Indonesiasta saatava yritys vastuutieto on suoraan käyttökelpoista Euroopan unionissa raportoiville ostajayrityksille.
- Tätä selvitystä laadittaessa kävi myös ilmeiseksi, että kiinalaisomisteiset yhtiöt kontrolloivat suurelta osin Indonesian nikkelsektoria. Transparency International on laatinut joukon suosituksia²²⁶, joilla sektorilla toimivien yritysten läpinäkyvyyttä voitaisiin lisätä. Indonesian on perusteltua harkita suositusten toteuttamista.
- Indonesian tulee käynnistää toimet kansallisen yritys vastuulain säätämiseksi YK:n yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden pohjalta.
- EU:n hiilirajamekanismia tulee kehittää keinona hinnoitella ja vähentää EU-alueelle tuotavien raaka-aineiden ja tuotteiden valmistuksesta aiheutuvia päästöjä sekä ajaa alas päästöoikeuksien ilmaisjako. Mekanismia tulee pyrkiä laajentamaan sekä uusiin tuoteryhmiin (kuten nikkeliin) että kattamaan nykyistä laajemmin tuontituotteiden päästöt koko arvoketjun osalta.

225 Simanjuntak, Frenky; Salomon, Matthieu. (23.6.2025). The Governance Challenge Behind Indonesia's Resource Ambitions. Haettu 16.12.2025 osoitteesta <https://resourcegovernance.org/articles/governance-challenge-behind-indonesia-resource-ambitions>

226 Transparency International. 2025. Smelters and strategic parks: China's role in Indonesia's nickel value chain, s. 14 https://mining.transparency.org.au/wp-content/uploads/2025/10/TIA_Indonesia_Case_Study_202510_ENG.pdf

Finnwatch ry
Lintulahdenkatu 10
00500 Helsinki
info@finnwatch.org
www.finnwatch.org